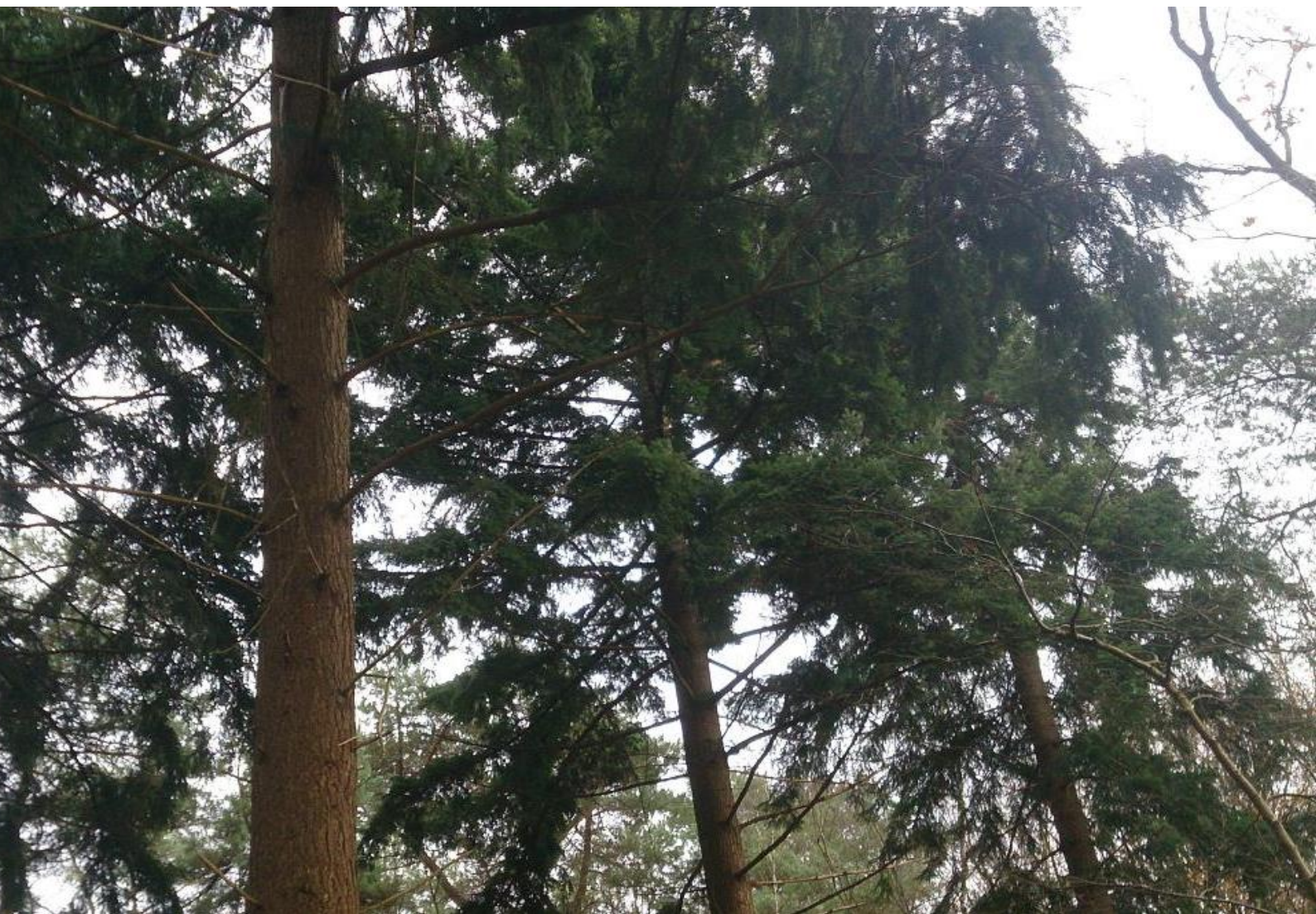

Quickscan natuurtoets

Landgoed Lijftogtsheide in Hengelo (Gld)

In opdracht van

Colofon

Rapportnummer : 1543
Projectnummer : 2629

Opdrachtgever :
Contactpersoon :

Opdrachtnemer : Staring Advies
Jonker Emilweg 11
6997 CB Hoog-Keppel
0314 641910
info@staringadvies.nl
www.staringadvies.nl
IBAN NL87 RABO 03 88 40 73 44
Btw nr. NL8076.79.616.B01
KvK 09100544

Auteur(s) :
Controle :
Status : definitief

Datum : 12-04-2017

Foto voorblad : Plangebied

Wijze van citeren : 2017. Quicksan natuurtoets,
Landgoed Lijftogtsheide in Hengelo (Gld). Staring Advies, Hoog-
Keppel.

Eigendom

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van de opdrachtgever. Het rapport blijft eigendom van de opdrachtgever. Niets uit dit rapport mag worden vervaardigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde natuurwet- en regelgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor beschermde soorten. Het incidenteel voorkomen van beschermde soorten is echter nooit met zekerheid te voorspellen. Staring Advies aanvaardt daarom op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van eventuele beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Staring Advies uitgevoerde onderzoek neemt. Staring Advies is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Staring Advies; opdrachtgever vrijwaart Staring Advies voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Kwaliteitszorg

Staring Advies is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het Netwerk Groene Bureaus is de brancheorganisatie voor groene adviesbureaus. Het Netwerk werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en behartigt de belangen van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

www.netwerkgroenebureaus.nl

Inhoud

Colofon	1
1 Inleiding en doel	3
1.1 Inleiding	3
1.2 Doel	3
2 Gebiedsbeschrijving en geplande werkzaamheden	4
2.1 Gegevens plangebied	4
2.2 Beschrijving van het plangebied	4
2.3 Geplande werkzaamheden	4
3 Beschermde status plangebied	6
3.1 Gelders Natuurnetwerk	6
3.2 Natura 2000	8
4 Het ecologisch onderzoek	10
4.1 Methode	10
4.2 Resultaten	11
5 Wet natuurbescherming	20
5.1 Toetsing aan de Wet natuurbescherming	20
6 Conclusie	26
7 Bijlagen	28
Bijlage 1 Impressie plangebied	29
Bijlage 2 Wettelijk kader Wet natuurbescherming	30
Bijlage 3 Beschermde plant- en diersoorten	38

1 Inleiding en doel

1.1 Inleiding

Bij een ruimtelijke ontwikkeling verlangt de huidige wetgeving een gedegen onderzoek naar flora en fauna in verband met de zorgplicht die de Wet natuurbescherming¹ een plannenmaker oplegt. Het plan is om op een locatie tussen de Scharfdijk en de Roessinkdrijfdijk in Hengelo (Gld) enkele boomwoningen te plaatsen. De heer X is betrokken bij deze plannen en heeft Staring Advies gevraagd om een quickscan natuurtoets uit te voeren.

1.2 Doel

Het doel van de quickscan is om snel te inventariseren of door de geplande ontwikkelingen schade kan ontstaan aan beschermde natuurgebieden en aan populaties van beschermde soorten flora en/of fauna en hoe deze schade beperkt of gecompenseerd kan worden.

Tijdens de uitvoering van het verkennende natuuronderzoek is het (potentieel) voorkomen van beschermde soorten planten en dieren op de locatie nagegaan. Op basis van dit onderzoek is bepaald op welke wijze de plannen kunnen voldoen aan de eisen van de Wet natuurbescherming. Hierbij wordt ook bepaald of nadere toetsing of vergunningsaanvraag voor beschermde natuurgebieden aan de orde is.

¹ Dit rapport is in april 2017 geactualiseerd naar het wettelijk kader van de Wet natuurbescherming, die vanaf 1 januari 2017 de Flora- en faunawet vervangt.

2 Gebiedsbeschrijving en geplande werkzaamheden

2.1 Gegevens plangebied

Locatie: Scharfdijk – Roessinkdrijfdijk ('Landgoed Lijftogtsheide')
Plaats: Hengelo
Gemeente: Bronckhorst
Provincie: Gelderland

2.2 Beschrijving van het plangebied

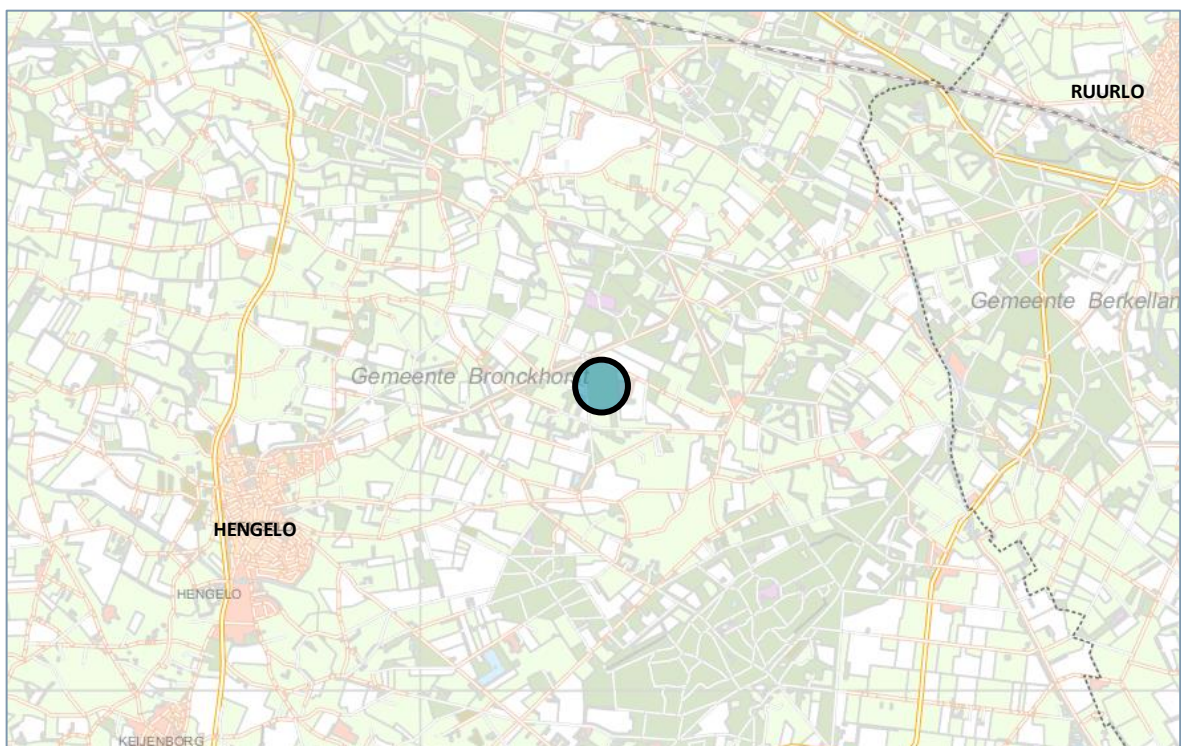
Het plangebied is gelegen in de gemeente Bronckhorst, ten noordoosten van de woonkern Hengelo en ten zuidwesten van de woonkern Ruurlo (zie figuur 1). Het plangebied betreft een gemengd bosperceel. De directe omgeving van het plangebied bestaat uit agrarische percelen en bebouwing, bospercelen, doorgaande (on)verharde wegen en een camping (zie figuur 2).

Het bosperceel wordt begrensd door agrarische percelen en doorgaande (on)verharde wegen. Naaldboomsoorten als fijnspar en grove den domineren de hoge boomlaag met lokaal Amerikaanse eik, beuk en zomereik in de lagere boomlaag. De onderste boomlaag en de hoge struiklaag is dicht begroeid met diverse inheemse boomsoorten als hulst, vuilboom en wilde lijsterbes. De kruidlaag wordt voornamelijk bepaald door plantensoorten van matig voedselarme omstandigheden met lokaal soorten van voedselarme en matig voedselrijke omstandigheden. De zuid- en oostrand van het plangebied worden begrensd door agrarische percelen en bos en de overige zijden worden begrensd door (on)verharde wegen als de Roessinkdrijfdijk, de Ruurloseweg en de Scharfdijk (zie figuur 2 en bijlage 1).

2.3 Geplande werkzaamheden

In het plangebied is men voornemens, ruim verspreid over het gehele bos, maximaal 20 boomwoningen te plaatsen. Deze woningen hebben een stam van 3,2 x 3,2 meter met daarin het trappenhuis en/of lift. De stam is 6 meter hoog. Dan komen er drie verdiepingen, 8-hoekig met een doorsnee van ongeveer 9 meter van een totale hoogte van 15 meter. In eerste instantie zal er geen verlichting in het plangebied geplaatst worden. Als er al straatverlichting komt, dan zullen het kleine ledlampen zijn, dicht bij de grond die aangaan op basis van bewegingsdetectoren. De aanwezige en eventueel aan te leggen paden blijven onverhard. De paden worden aangelegd en/of verbeterd met Achterhoeks Padvast 0-8 mm zand, een duurzaam halfverhardingsmateriaal met een lange levensduur en het NL Greenlabel Duurzaamheidspaspoort A-label.

In eerste instantie worden de reeds aanwezige open plekken in het bos in beeld gebracht. Op basis daarvan wordt bepaald waar nog gekapt moet worden. Dit zal tot een minimum beperkt worden, daar de bomen ook zorg dragen voor de privacy van de bewoners.

Figuur 1. Ligging van het plangebied.

Figuur 2. Luchtfoto van het plangebied.

3 Beschermde status plangebied

3.1 Gelders Natuurnetwerk

In de Omgevingsvisie is de herijkte Ecologische Hoofdstructuur (EHS) ruimtelijk vastgelegd en gaat het in Gelderland verder onder een andere naam. Voor de EHS komen twee nieuwe natuurcategorieën in de plaats: het Gelders Natuurnetwerk (GNN) en de Gelderse Groene Ontwikkelingszone (GO).

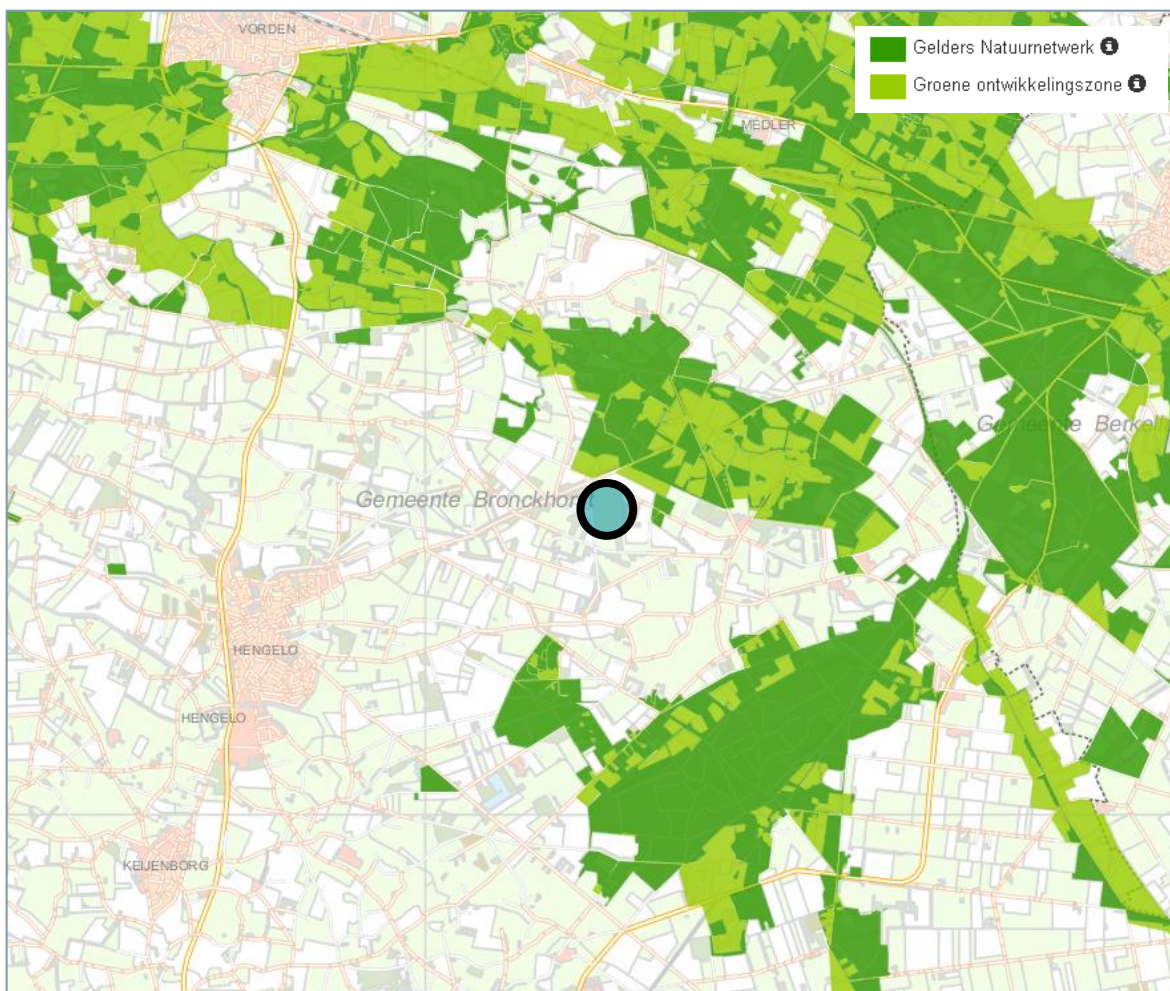
3.1.1 Gelders Natuurnetwerk (GNN)

Het GNN bestaat uit alle bestaande natuur en een zoekgebied voor nog te realiseren nieuwe natuur. In het Gelders Natuurnetwerk (GNN) geldt: in de basis hier geen nieuwe initiatieven. Er zijn enkele uitzonderingen mogelijk. Dat zijn ontwikkelingen van een groot algemeen of provinciaal belang of waarvoor - overtuigend gemotiveerd – geen alternatieven bestaan. Voor dergelijke uitzonderingen gelden specifieke spelregels die garanderen dat het Gelders Natuurnetwerk in stand blijft (het nee, tenzij principe). Dat betekent dat hier geen ruimte is voor nieuwe projecten die de aanwezige en potentiële natuurwaarden significant aantasten.

3.1.2 Groene Ontwikkelzone (GO)

De GO is een gebied waar partners en partijen worden uitgenodigd om actief 'groene' doelen mee te helpen realiseren. Er is in dit gebied ruimte voor de verdere ontwikkeling van bestaande en bij het gebied behorende bedrijvigheid of bewoning. Afhankelijk van het type en de schaal van de ontwikkeling vraagt de provincie om een (extra) bijdrage te leveren aan de GO.

Het plangebied ligt niet in het GNN of in een GO (zie figuur 3). Op korte afstand (circa 250 meter) van het plangebied bevinden zich onder andere loof- en naaldbossen en droge heiderestanten welke zijn aangewezen als bestaande natuur binnen het GNN. Tussen deze percelen liggen enkele groene ontwikkelzones als verbindend element.

Figuur 3. Ligging van het plangebied (blauw) ten opzichte van het Gelders Natuurnetwerk en Groene Ontwikkelingszone, bron: Provincie Gelderland 2015.

3.1.3 Effectbeoordeling GNN

In het plangebied worden boomwoningen geplaatst en enkele bomen gekapt. Er vindt geen ruimtebeslag op bestaande natuur plaats. Bij het toetsingskader van het GNN is geen sprake van externe werking. Nadelige effecten voor, tijdens en na inrichting van het plangebied op het GNN zijn niet te verwachten door de aard van de werkzaamheden. De kernkwaliteiten van het GNN worden niet aangetast. Er hoeft geen verdere toetsing uitgevoerd te worden.

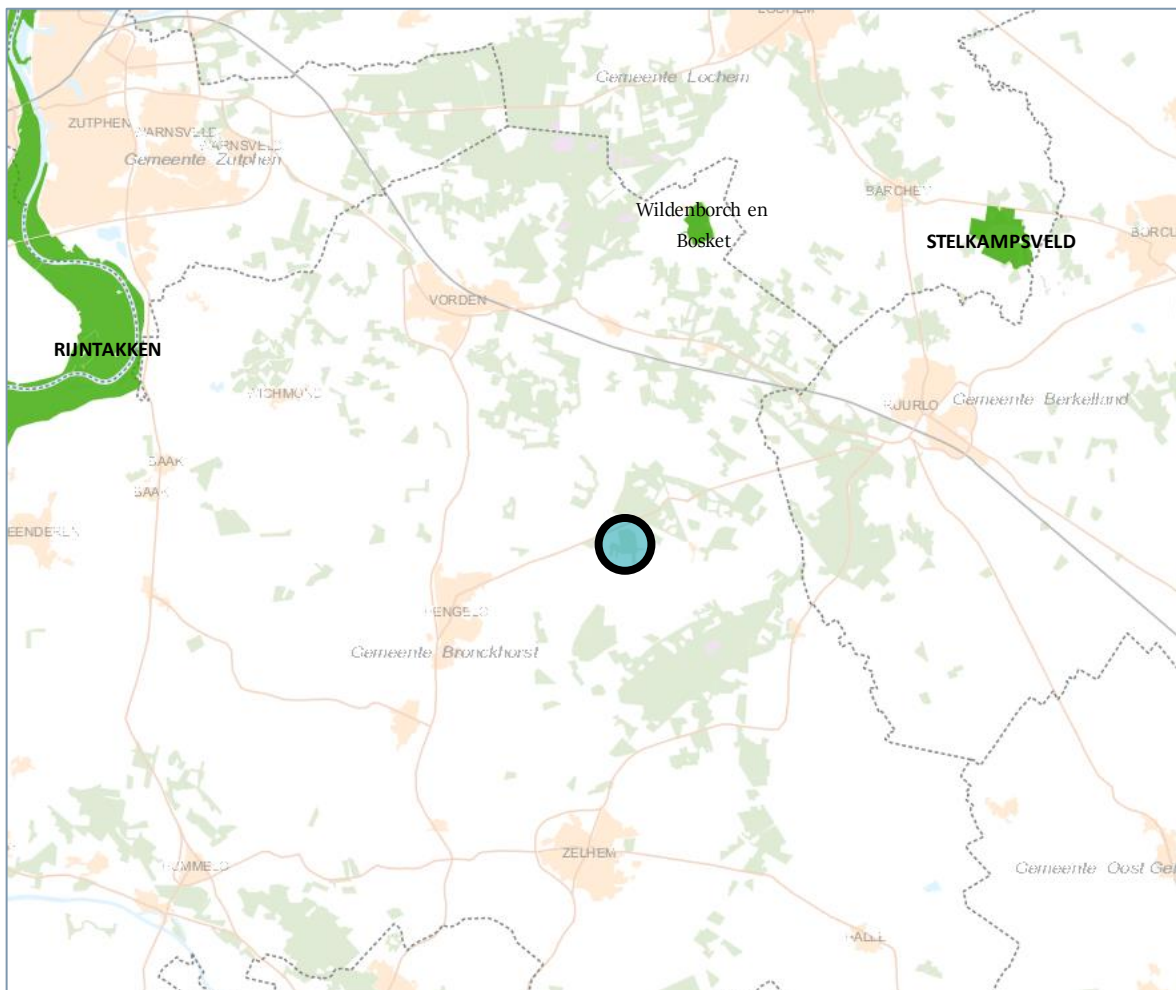
3.1.4 Effectbeoordeling GO

In het plangebied worden boomwoningen geplaatst en enkele bomen gekapt. Er vindt geen ruimtebeslag op groene ontwikkelzones plaats. Door het plaatsen van maximaal 20 boomwoningen en het verspreid kappen van enkele bomen worden er geen waardevolle vegetaties verstoord en er worden geen essentiële verbindingen tussen beschermde bos- en natuurgebieden doorbroken. Nadelige effecten voor, tijdens en na inrichting van het

plangebied op de GO zijn niet te verwachten. De kernkwaliteiten en ontwikkelingsdoelen van deze GO worden niet aangetast. Er hoeft geen verdere toetsing uitgevoerd te worden.

3.2 Natura 2000

De Europese Unie heeft een zeer gevarieerde en rijke natuur, die van grote biologische, esthetische en economische waarde is. Om deze natuur te behouden heeft de Europese Unie het initiatief genomen voor Natura 2000. Dit is een samenhangend netwerk van beschermde natuurgebieden. Voor Nederland gaat het in totaal om 162 gebieden. Het plangebied ligt niet in een Natura 2000-gebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied 'Stelkampsveld' ligt op meer dan 9 kilometer afstand van het plangebied (zie figuur 4). Overige Natura 2000-gebieden (o.a. Rijntakken) liggen op grotere afstand, vanaf 10 km. Tussen Vorden en Ruurlo ligt het beschermde natuurmonument 'Wildenborch en Bosket'. Dit beschermd natuurmonument ligt op ruime afstand (circa 5,5 km) van het plangebied.

Figuur 4. Ligging van het plangebied (blauw) ten opzichte van de Natura 2000-gebieden 'Rijntakken' en 'Stelkampsveld' en het beschermde natuurmonument 'Wildenborch en Bosket', bron: Provincie Gelderland 2015.

3.2.1 Effectbeoordeling Natura 2000

Ruimtelijke ingrepen in of nabij Natura 2000-gebieden zijn niet toegestaan wanneer deze significante negatieve effecten op de kernkwaliteiten veroorzaken. Door de ruime afstand tot het Natura 2000-gebied 'Stelkampsveld', het beschermd natuurmonument 'Wildenborch en Bosket' en overige Natura 2000-gebieden en de geplande ontwikkelingen in het plangebied zijn nadelige effecten op deze beschermde Natura 2000-gebieden en dit beschermd natuurmonument niet te verwachten. Verdere toetsing of een vergunningsaanvraag in het kader van de Natuurbeschermingswet is niet noodzakelijk.

4 Het ecologisch onderzoek

4.1 Methode

Het verzamelen van gegevens heeft op twee manieren plaatsgevonden: via een literatuuronderzoek en er is gericht veldonderzoek uitgevoerd.

4.1.1 Literatuuronderzoek

De volgende relevante verspreidingsatlassen op het gebied van flora en fauna zijn geraadpleegd:

- a) Atlas van de Flora van Oost-Gelderland
- b) De Nieuwe Atlas van de Nederlandse Flora
- c) Atlas van Nederlandse Broedvogels
- d) Werkatlas Zoogdieren van Gelderland
- e) Atlas reptielen en amfibieën in Gelderland 1985 – 2005
- f) Vissenatlas Gelderland
- g) De dagvlinders van Nederland
- h) De Nederlandse libellen

4.1.2 Veldonderzoek

Het plangebied is door een onderzoeker van Staring Advies onderzocht om de aanwezige biotopen te kunnen beschrijven, om een inschatting te kunnen maken van de mogelijk aanwezige beschermde soorten en incidentele waarnemingen te kunnen doen van beschermde flora en fauna.

In aanvulling op het veldbezoek op 22 juli 2015 is het plangebied in de winterperiode bezocht om de aanwezige bomen te inspecteren op holten, (oude) nesten van eekhoorns en roofvogels, sporen van eekhoorns, roofvogels en uilen en groeiplaatsen van de jeneverbes (zie tabel 1).

Onderzoeker	Bezoekronde	Datum	Tijd	Weersomstandigheden
S. Wamelink	1	22-07-2015	08.30 uur	Onbewolkt, droog, 18 °C, wind 2 Bft
R. Boerboom	2	07-12-2015	11.00 uur	Licht bewolkt, droog, 10 °C, wind 0 Bft

Tabel 1. Veldonderzoek.

4.2 Resultaten

Deze paragraaf bespreekt de resultaten van het literatuuronderzoek en het veldonderzoek.

4.2.1 Literatuuronderzoek

Flora

De Atlas van de Flora van Oost-Gelderland geeft voor de kilometerhokken (221-452, 221-453 en 222-452) waarbinnen het plangebied zich bevindt, de aanwezigheid van de plantensoorten brede wespenorchis, dotterbloem, gewone vogelmelk, grasklokje, jeneverbes en koningsvaren weer. Deze soorten waren onder de Flora- en faunawet beschermd, maar de beschermde status is met het in werking treden van de Wet natuurbescherming vanaf 1 januari 2017 komen te vervallen. Waarnemingen van beschermde soorten zijn niet bekend geworden vanuit de omgeving van het plangebied.

Broedvogels

Raadpleging van de Atlas van Nederlandse Broedvogels van SOVON vogelonderzoek Nederland heeft voor de omgeving van het plangebied het voorkomen van een aantal broedvogels aangetoond. Een deel van de vogelsoorten kunnen een territorium bezetten in het plangebied of in de directe omgeving hiervan, waardoor ze gebruik kunnen maken van het plangebied. Het betreft hier vooral bos- en struweelvogels en vogelsoorten van het agrarisch gebied. Naast algemene soorten als merel, koolmees, kievit, pimpelmees, roodborst en zwarte kraai zijn er een aantal Rode Lijstsoorten aangetroffen in het betreffende atlasblok. Het betreft voornamelijk vogels van bossen: grauwe vliegenvanger, groene specht en spotvogel. Ook de boomvalk, buizerd, havik, huismus, kerkuil, ransuil, sperwer en steenuil, soorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn, zijn in de omgeving van het plangebied aangetroffen.

Zoogdieren

De digitale zoogdieratlas van de Zoogdiervereniging VZZ (www.zoogdieratlas.nl) maakt voor de kilometerhokken (221-452, 221-453 en 222-452) waarbinnen het plangebied ligt melding van een aantal beschermde zoogdiersoorten. Het betreft de volgende soorten:

- Nationaal beschermde soorten: haas en ree².
- Internationaal beschermde soorten (Habitatrichtlijn): gewone dwergvleermuis.

² Deze soorten zijn in de provincie Gelderland vrijgesteld van de verboden als bedoeld in artikel 3.10, eerste lid, onderdelen a en b, bij ruimtelijke ontwikkelingen.

Amfibieën, reptielen en vissen

De Atlas reptielen en amfibieën in Gelderland 1985 – 2005 en de Vissenatlas Gelderland maken voor de omgeving van het plangebied melding van de volgende beschermde soorten:

- Nationaal beschermde soorten: bruine kikker, gewone pad, groene kikker complex, hazelworm, kleine watersalamander en levendbarende hagedis³.
- Internationaal beschermde soorten (Habitatrichtlijn): boomkikker.

Ongewervelde dieren

Raadpleging van diverse websites en literatuur heeft de aanwezigheid van de kale bosmier aangetoond voor de omgeving van het plangebied. Deze soort was onder de Flora- en faunawet beschermd, maar de beschermde status is met het in werking treden van de Wet natuurbescherming vanaf 1 januari 2017 komen te vervallen. Waarnemingen van beschermde soorten zijn niet bekend geworden vanuit de omgeving van het plangebied.

³ Deze soorten zijn, met uitzondering van de hazelworm en levendbarende hagedis, in de provincie Gelderland vrijgesteld van de verboden als bedoeld in artikel 3.10, eerste lid, onderdelen a en b, bij ruimtelijke ontwikkelingen.

4.2.2 Veldonderzoek

In deze paragraaf worden per soortgroep de resultaten van het veldonderzoek besproken.

Flora

Naaldbospercelen met een (lage) boom- en struiklaag van inheemse boomsoorten bepalen het plangebied. De aanwezige vegetatie wordt voornamelijk bepaald door soorten van matig voedselarme omstandigheden als bochtige smele, gewoon vingerhoedskruid en smalle stekelvaren en soorten van voedselarme omstandigheden als blauwe bosbes, struikhei en wilde kamperfoelie. De randen van het bosperceel zijn lokaal verstoord met soorten van voedselrijkere omstandigheden als klein springzaad, klimop en robertskruid.

De literatuur maakt geen melding van beschermde plantensoorten voor de omgeving van het plangebied. Beschermde soorten worden niet verwacht door het ontbreken van geschikte groeiplaatsen. Het plangebied is met name langs de randen geschikt voor de brede wespenorchis en jeneverbess. Deze soorten waren onder de Flora- en faunawet (tot 1 januari 2017) beschermd. Onder de Wet natuurbescherming zijn deze soorten niet meer beschermd. De jeneverbess is ondanks een gerichte inventarisatie niet in het plangebied aangetroffen. Gedurende het veldbezoek op 7 december 2015 is het gehele plangebied intensief doorzocht naar jeneverbessen. Deze zijn echter niet aangetroffen. De soort komt niet voor in het plangebied.

Beschermde plantensoorten worden niet verwacht binnen het plangebied door het ontbreken van geschikte groeiplaatsen. De samenstelling van de aangetroffen flora en vegetatie en de daarvan afgeleide inschatting van de voedselrijkdom, bodemgesteldheid en het ontbreken van geschikte groeiplaatsen bevestigen dit.

Broedvogels

Een volledige broedvogelkartering heeft niet plaatsgevonden. Tijdens het veldbezoek van 22 juli 2015 zijn in en rondom het plangebied de volgende vogelsoorten aangetroffen: boomklever, boomkruiper, buizerd, fitis, gaai, geelgors, glanskop, goudhaan, goudvink, groene specht, groenling, houtduif, houtsnip, koolmees, kuifmees, merel, roodborst, staartmees, tjiftjaf, vink, winterkoning en zwarte kraai. Het plangebied is geschikt broed- en foerageergebied voor diverse vogelsoorten. Een deel van de aangetroffen soorten broedt waarschijnlijk in het plangebied.

Tijdens het aanvullende veldbezoek op 7 december 2015 zijn de volgende vogelsoorten aangetroffen in het plangebied: boomklever, boomkruiper, gaai, goudhaan, goudvink, groene specht, grote bonte specht, grote lijster, koolmees, kuifmees, merel, pimpelmees, roodborst, sijs, sperwer, winterkoning en zwarte specht.

Jaarrond beschermde nesten

De vaste rust- en verblijfplaatsen en nesten van boomvalk, buizerd, havik, huismus, kerkuil, ransuil, sperwer en steenuil zijn jaarrond beschermd. Deze soorten zijn in de omgeving van het plangebied aangetroffen (zie paragraaf 4.2.1). Tijdens het eerste veldbezoek (22 juli 2015) zijn, uitgezonderd van de buizerd, geen van deze soorten of

andere soorten waarvan de nestlocaties jaarrond beschermd zijn aangetroffen. Tijdens het tweede veldbezoek (7 december 2015) is ook de sperwer aangetroffen in het plangebied.

Boomvalk, buizerd, havik, ransuil en sperwer

Voor deze soorten is in het plangebied ruim voldoende geschikte nestgelegenheden in de vorm van forse bomen in bosschages met voldoende rust en dekking aanwezig. Het plangebied is mogelijk (essentieel) leefgebied voor deze soorten. Tijdens het eerste veldonderzoek zijn, naast een boven het plangebied schroevend en roepend exemplaar van de buizerd, geen waarnemingen verricht van roofvogels en/of ransuil. Tevens zijn er tijdens het eerste veldonderzoek geen (potentiele) nestlocaties in de vorm van horsten en (oude) kraaiennesten voor de boomvalk en ransuil in het plangebied aangetroffen.

Er is een tweede veldbezoek in de winterperiode, wanneer het blad van de bomen is, uitgevoerd om het plangebied te inspecteren op (oude) roofvogelhorsten en kraaiennesten en gericht te speuren naar gebruikssporen van roofvogels en uilen, zoals plukplaatsen, prooiresten, braakballen etc. Tijdens het tweede veldbezoek zijn enkele oude nesten aangetroffen die mogelijk van de boomvalk, sperwer of ransuil afkomstig zijn. Er zijn geen recent gebruikte buizerd- of havikhorsten aangetroffen. Aanwezige loofbomen, lariksen (naaldverliezend), grove dennen en zwarte dennen met ijle kronen konden goed geïnspecteerd worden op nesten. De naaldhoudende bomen (o.a. fijnspar en douglasspar) zijn niet te beoordelen vanaf de grond. Diverse forse exemplaren van deze boomsoorten zijn geschikt als nestlocatie voor buizerd, boomvalk, havik, sperwer en ransuil. Verder zijn, ondanks intensief speuren, geen sporen van roofvogels of uilen aangetroffen, zoals braakballen, prooiresten, plukplekken of veren.

Huismus, kerkuil en steenuil

Het plangebied is ongeschikt als broedlocatie voor de huismus, kerkuil, steenuil of andere gebouw bewonende soorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn. Geschikte nestgelegenheden zijn niet aanwezig. Huismussen broeden onder de daken van een boerderij langs de Scharfdijk, ten noordoosten van het plangebied. Incidenteel kan een foeragerende huismus in of direct grenzend aan het plangebied aangetroffen worden. Voor de kerkuil en de steenuil is het plangebied niet van waarde als foerageergebied.

Grondgebonden zoogdieren

Tijdens het eerste veldbezoek (22 juli 2015) zijn sporen van de volgende beschermde soorten in het plangebied aangetroffen: bosmuis en ree. Mogelijk wordt het plangebied verder gebruikt als leefgebied door overige algemene beschermde soorten als egel, haas, algemene soorten (spits)muizen als rosse woelmuis en een enkele marterachtige als bunzing. De aanwezigheid van de haas wordt bevestigd door de literatuurstudie (zie paragraaf 4.2.1).

Tijdens het tweede veldbezoek zijn de beschermde haas en ree aangetroffen in het plangebied. Verder is sterrenschot aangetroffen dat mogelijk van een bunzing of vos afkomstig is.

Eekhoorn

Het plangebied is geschikt leefgebied voor de beschermde eekhoorn. In de literatuur zijn echter geen waarnemingen van de soort bekend uit het plangebied en de directe omgeving. Gezien het huidige verspreidingsbeeld van de soort in de omgeving van het plangebied en de aanwezigheid van geschikt leefgebied in de vorm van bomen in bosschages met voldoende rust en dekking kan de eekhoorn wel in het plangebied verwacht worden. Tijdens het tweede veldbezoek (7 december 2015) is gericht gezocht naar eekhoornnesten en andere gebruikssporen. Er zijn geen eekhoornnesten aangetroffen in het plangebied. Ook zijn nergens voedselresten aangetroffen en zijn geen eekhoorns waargenomen. Aangezien er geen waarnemingen uit de omgeving van het plangebied bekend zijn, de soort tijdens beide veldbezoeken niet is waargenomen, er geen eekhoornnesten zijn aangetroffen en er geen enkele andere gebruikssporen zijn aangetroffen, mag aangenomen worden dat de soort niet voorkomt in het plangebied.

Strikt beschermde soorten, waaronder de boommarter en das, worden niet voor de directe omgeving van het plangebied vermeld. Het plangebied is wel potentieel geschikt als leefgebied voor de streng beschermde boommarter en das.

Boommarter

In de bossen tussen Vorden en Lochem en rondom Ruurlo, op een afstand van meer dan 3,5 kilometer van het plangebied, is recentelijk de strikt beschermde boommarter waargenomen. Incidenteel kan een rondzwervend exemplaar van de boommarter in de omgeving van het plangebied verwacht worden. Het gebruik als essentieel leefgebied van het plangebied zelf wordt niet waarschijnlijk geacht. Een vaste verblijfplaats van de boommarter wordt ook niet verwacht. De soort is tijdens beide veldbezoeken niet aangetroffen in het plangebied of de directe omgeving. Er zijn eveneens geen sporen van boommarters (uitwerpselen en/of nagelkrassen op bomen) aangetroffen.

Das

In de bossen rondom Vorden, op een afstand van meer dan 2,5 kilometer van het plangebied, bevinden zich enkele recent bezette burchten van de strikt beschermde das. Incidenteel kan een rondzwervend exemplaar van de das in de omgeving van het plangebied verwacht worden. Het gebruik als essentieel leefgebied van het plangebied zelf wordt niet waarschijnlijk geacht. Een vaste verblijfplaats van de das is ondanks gericht onderzoek niet aangetroffen in het plangebied. De soort is tijdens het beide veldbezoeken niet aangetroffen in het plangebied of de directe omgeving. Er zijn eveneens geen verse sporen van dassen (uitwerpselen, haren, pootafdrukken en/of voedselresten) aangetroffen.

Overige beschermde grondgebonden zoogdieren worden niet verwacht. Het bronnenonderzoek bevestigt de afwezigheid van overige beschermde grondgebonden zoogdieren voor de omgeving van het plangebied (zie paragraaf 4.2.1).

Vleermuizen

De literatuur maakt melding van het voorkomen van de volgende vleermuissoort voor de omgeving van het plangebied: gewone dwergvleermuis (zie paragraaf 4.2.1). Tijdens het veldbezoek zijn geen (verblijfplaatsen van) vleermuizen waargenomen. Door het ontbreken van gebouwen worden gebouwbewonende soorten, waaronder de gewone dwergvleermuis, niet verwacht in het plangebied.

Verspreid in het plangebied zijn tijdens het eerste veldbezoek (22 juli 2015) bomen met (zichtbare) holtes, spleten, scheuren en losse bast aangetroffen (zie foto's 1 t/m 4 en figuur 5). Tijdens het tweede veldbezoek (7 december 2015) zijn eveneens diverse bomen met geschikte holten (hoofdzakelijk spechtengaten) aangetroffen in het plangebied.

Aanwezigheid van verblijfplaatsen van boombewonende soorten als baardvleermuis, rosse vleermuis en watervleermuis is hier mogelijk. Ook kunnen zomerverblijven van solitaire dieren of kleine groepjes achter loszittend schors aanwezig zijn. Door de aanwezigheid van een dichte bomenopstand is het plangebied grotendeels ongeschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Echter de bosranden en bospaden zijn wel geschikt als foerageergebied. Het plangebied maakt mogelijk een essentieel onderdeel uit van het leefgebied van vleermuizen.

Foto 1. Holte in oude beuk.

Foto 2. Afgescheurde tak in zomereik.

Foto 3. Afgescheurde tak in zomereik.

Foto 4. Holte in grove den: (oud) spechtengat.

Figuur 5. Locatie bomen met (zichtbare) holtes, spleten, scheuren en losse bast.

Amfibieën

Beschermde amfibieën zijn tijdens het veldbezoek niet aangetroffen. Het plangebied kan mogelijk als landbiotoop voor de algemene, beschermde soorten bruine kikker, gewone pad, groene kikker complex en kleine watersalamander (zie paragraaf 4.2.1) dienen. Met name in de directe omgeving van de, net buiten het plangebied aanwezige, poel/ven aan de Roessinkdrijfdijk.

Boomkikker

Strikt beschermde amfibieën, zoals de in de literatuur vermelde boomkikker worden niet verwacht. Het plangebied is ongeschikt als leefgebied voor de boomkikker en andere strikt beschermde amfibieën. Geschikt voortplantingswater en landhabitat ontbreekt voor deze soort. Er zijn geen waarnemingen van overige strikt beschermde amfibieën bekend uit de omgeving van het plangebied (zie paragraaf 4.2.1).

Reptielen

Tijdens het veldbezoek zijn geen (beschermde) reptielen aangetroffen. Het plangebied is potentieel geschikt voor de strikt beschermde hazelworm en pleksgevijs marginaal voor de strikt beschermde levendbarende hagedis. Van beide soorten zijn waarnemingen bekend uit de omgeving van het plangebied (zie paragraaf 4.2.1).

Hazelworm

Het plangebied is potentieel geschikt als leefgebied voor de hazelworm. Aangezien de aanwezigheid van ruim voldoende alternatieve locaties, welke als leefgebied kunnen fungeren, en de beperkte ingreep (kap van enkele bomen en lokaal aanleggen en/of verbeteren van zandpaden, waarbij de ondergroei/kruidlaag slechts lokaal verwijderd en/of verstoord wordt) in het potentiële leefgebied van de hazelworm worden geen significante negatieve effecten verwacht op de soort.

Levendbarende hagedis

Een stabiele populatie van de levendbarende hagedis wordt niet in het plangebied verwacht door het vrijwel ontbreken van geschikt leefgebied in de vorm van structuurrijke, zonbeschenen heide- en bosvegetaties. Een enkel rondzwervend exemplaar kan het plangebied doorkruisen, maar het plangebied maakt geen essentieel onderdeel uit van het leefgebied van de levendbarende hagedis. De werkzaamheden hebben geen significante negatieve effect op het leefgebied van de levendbarende hagedis.

Vissen

In het plangebied is geen open water aanwezig. Uit de literatuur zijn geen waarnemingen van beschermde vissen bekend geworden (zie paragraaf 4.2.1). De aangrenzende poel/ven aan de Roessinkdrijfdijk is geschikt leefgebied voor algemene vissoorten als baars, blankvoorn, karper, ruisvoorn en snoek. Beschermde vissoorten worden hier niet verwacht door het ontbreken van geschikt leefgebied. De in de regio voorkomende beschermde vissoort (zoals grote modderkruiper) is gebonden aan ondiepe (snel)stromende beken. De poel/ven aan de Roessinkdrijfdijk is niet geschikt voor deze soort.

Ongewervelde dieren

Er zijn uit de literatuur (zie paragraaf 4.2.1) waarnemingen bekend van de kale bosmier in of rondom het plangebied. De soort was onder de Flora- en faunawet beschermd, maar de beschermde status is met het in werking treden van de Wet natuurbescherming vanaf 1 januari 2017 komen te vervallen. Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde ongewervelde dieren aangetroffen.

Kale bosmier

De kale bosmier is een soort van open bossen en bosranden en in Nederland voornamelijk op de hoge zandgronden en lokaal in de duinen voorkomend. Tijdens het veldbezoek is de kale bosmier niet in het plangebied aangetroffen. Er zijn ook geen nestkoepels van de kale bosmier of eventueel andere bosmiersoorten in het plangebied vastgesteld. De kale bosmier kan wel in het plangebied verwacht worden. De inrichtingswerkzaamheden hebben echter geen significante negatieve effect op het leefgebied van de kale bosmier.

Beschermde ongewervelde dieren worden niet verwacht door het ontbreken van geschikt leefgebied. Het literatuuronderzoek bevestigt dit.

5 Wet natuurbescherming

5.1 Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Per 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming van kracht. Deze wet vervangt drie wetten: de Natuurbeschermingswet 1998, de Boswet en de Flora- en faunawet. De Wet natuurbescherming volgt in hoofdlijnen de bepalingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijn op. De belangrijkste beschermde natuurwaarden in de Wet Natuurbescherming zijn:

- Beschermde natuurgebieden (Natura 2000-gebieden).
- Aangepaste soortenlijst beschermde planten en dieren.
- Expliciete vermelding intrinsieke waarde van natuur (art. 1.10).
- Algemene zorgplicht voor natuurgebieden en in het wild levende dieren, planten en hun leefomgeving (art. 1.11).
- Actieve soortenbescherming (art. 1.12): verplichting voor provincies.

Alle natuurlijk in het wild levende vogels, meeste inheemse zoogdieren, alle inheemse amfibieën en reptielen, en een aantal vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten zijn beschermd.

De effecten op de flora en fauna en de wettelijke consequenties zijn ingeschat aan de hand van de geplande werkzaamheden en de relevante verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming (zie bijlage 2).

5.1.1 Flora

Beschermde plantensoorten zijn niet aangetroffen en worden ook niet verwacht door het ontbreken van geschikte groeiplaatsen. Uit de literatuur zijn geen waarnemingen van beschermde plantensoorten bekend geworden uit het plangebied. Aanvullend onderzoek naar het voorkomen van beschermde plantensoorten en/of het aanvragen van een ontheffing is dan ook niet noodzakelijk.

5.1.2 Broedvogels

Alle aangetroffen en te verwachten vogelsoorten zijn beschermd krachtens de Wet natuurbescherming (Vogelrichtlijn). Ontheffing voor deze diergroep is niet mogelijk. Dit betekent dat het opzettelijk verstoren, verontrusten, doden en anderszins nadelig beïnvloeden van deze soortgroep niet is toegestaan. Voor vogels geldt dat deze tijdens de broedperiode het meest gevoelig zijn voor verstoring. De rest van het jaar zijn zij flexibeler en is de kans op nadelige effecten door de werkzaamheden voor de individuen aanzienlijk minder.

Vogelsoorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn

Boomvalk, buizerd, havik, ransuil en sperwer

Het plangebied is mogelijk een leefgebied voor deze soorten. Door aanwezigheid van forse

bomen in bosschages met voldoende rust zijn broedgevallen van de boomvalk, buizerd, havik, ransuil en sperwer niet uitgesloten in het plangebied. Tijdens het veldonderzoek is zowel de buizerd als de sperwer aangetroffen. Er zijn enkele mogelijke oude nesten van boomvalk, sperwer of ransuil aangetroffen in het plangebied. Vanaf de grond zijn geen horsten van buizerd of havik aangetroffen. Er zijn echter diverse geschikte, forse naaldbomen aanwezig in het plangebied, waar zich mogelijk nesten van deze soorten bevinden. Het uitvoeren van een aanvullend onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is noodzakelijk voor deze jaarrond beschermde soorten.

Voor het in beeld brengen van eventuele broedgevallen van boomvalk, buizerd, havik, ransuil en sperwer en het gebruik van het plangebied zijn 3 veldbezoeken in de broedperiode van genoemde soorten noodzakelijk.

- **Veldbezoek 1: maart – april** (onderzoek naar territorium indicerende waarnemingen van roofvogels, waaronder specifiek buizerd, havik en sperwer).
- **Veldbezoek 2: eind mei – begin juni** (bezetting nestlocaties in kaart brengen en onderzoek naar territorium indicerende waarnemingen van de boomvalk).
- **Veldbezoek 3: eind juni – begin juli** (bezetting nestlocaties boomvalk in kaart brengen en onderzoek naar waarnemingen van juveniele roofvogels).

(de onderzoeken naar de jaarrond beschermde boomvalk, buizerd, havik, ransuil en sperwer zal gecombineerd worden met andere aanvullende veldbezoeken)

Huismus, kerkuil en steenuil

Het plangebied biedt geen geschikt leefgebied aan de jaarrond beschermde huismus, kerkuil en steenuil. Door het ontbreken van bebouwing zijn broedgevallen van deze soorten uitgesloten in het plangebied. Het uitvoeren van een aanvullend onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is niet noodzakelijk voor de huismus, kerkuil en/of steenuil.

5.1.3 Grondgebonden zoogdieren

Tijdens het veldbezoek zijn binnen het plangebied geen (sporen van) strikt beschermde zoogdieren waargenomen. Voor de waargenomen en de te verwachte soorten zoogdieren geldt, met uitzondering van de boommarter, das en eekhoorn, in de provincie Gelderland automatisch de vrijstellingsregeling bij ruimtelijke ingrepen.

Boommarter

Het voorkomen van de strikt beschermde boommarter is alleen ontheffingsplichtig wanneer er vaste verblijfplaatsen of essentieel leefgebied aanwezig is. Hiervan is geen sprake in het plangebied. Geschikte verblijfplaatsen zijn niet aanwezig en het plangebied maakt geen essentieel onderdeel uit van het leefgebied van de boommarter. De boommarter kan mogelijk wel incidenteel gebruik maken van het plangebied als migratieroute. Het plangebied is echter geen essentieel leefgebied voor de soort. Ook na de geplande werkzaamheden blijft het plangebied geschikt als migratieroute.

Das

Het voorkomen van de strikt beschermde das is alleen ontheffingsplichtig wanneer er vaste verblijfplaatsen of essentieel leefgebied aanwezig is. Hiervan is geen sprake in het plangebied. Geschikte verblijfplaatsen zijn niet aanwezig en het plangebied maakt geen essentieel onderdeel uit van het leefgebied van de das. De das kan mogelijk wel incidenteel gebruik maken van het plangebied als migratieroute. Het plangebied is echter geen essentieel leefgebied voor de soort. Ook na de geplande werkzaamheden blijft het plangebied geschikt als migratieroute.

Eekhoorn

Het voorkomen van de strikt beschermde eekhoorn is alleen ontheffingsplichtig wanneer er vaste verblijfplaatsen aanwezig zijn. Hiervan is geen sprake in het plangebied. Geschikte verblijfplaatsen zijn ondanks gericht onderzoek niet tijdens het veldbezoek aangetroffen. Aangezien er geen waarnemingen uit de omgeving van het plangebied bekend zijn, de soort tijdens beide veldbezoeken niet is waargenomen, er geen eekhoornnesten zijn aangetroffen en er geen enkele andere gebruikssporen (zoals voedselresten) zijn aangetroffen, mag aangenomen worden dat de soort niet voorkomt in het plangebied.

5.1.4 Vleermuizen

Alle vleermuissoorten zijn strikt beschermd via de Wet natuurbescherming. Om te bepalen of aanvullend onderzoek naar vleermuizen noodzakelijk is, worden de resultaten van de quickscan getoetst aan de checklist van Het Protocol voor vleermuisinventarisaties van de Gegevensautoriteit Natuur en de Zoogdiervereniging VZZ. Hieronder zijn de relevante passages uit de checklist weergegeven:

1. Zijn er gebouwen die gesloopt of gerenoveerd worden?

Nee → Nader onderzoek naar kraam-, zomer- en paar verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen is niet noodzakelijk.

2. Zijn er bomen die gekapt of gesnoeid worden?

Ja.

Zijn er (zichtbare) holtes, spleten, scheuren, losse bast in de boom (bomen)?

Ja → Indien bomen met (zichtbare) holtes, spleten, scheuren en/of losse bast gekapt zullen worden is nader onderzoek naar zomer- en paarverblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen noodzakelijk

3. Maken de struiken, gewassen, boom (bomen) deel uit van een mogelijke route/verbinding of een essentieel foerageergebied?

Ja → Nader onderzoek naar foerageergebieden en routes van vleermuizen is noodzakelijk.

De verblijfplaatsen van vleermuizen zijn jaarrond beschermd. Uit het bronnenonderzoek zijn waarnemingen van de gewone dwergvleermuis bekend geworden. Verblijfplaatsen van deze gebouwbewonende soort zijn, door het ontbreken van geschikte gebouwen, buiten het plangebied aangetroffen.

Verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen zijn mogelijk aanwezig en ook te verwachten in het plangebied door de aanwezigheid van diverse bomen met (zichtbare) holtes, spleten, scheuren en/of losse bast. Het plangebied en de directe omgeving is verder geschikt als foerageergebied voor vleermuizen, en dan met name boombewonende vleermuissoorten als baardvleermuis, rosse vleermuis en watervleermuis.

De geplande ingreep heeft geen negatief effect op het foerageergebied voor vleermuizen door de aanwezigheid van voldoende geschikt habitat in het plangebied en in de directe omgeving hiervan. Bovendien zal het plangebied na de geplande activiteiten nog steeds functioneren als foerageergebied voor vleermuizen. Door de beperkte ingreep (kappen van enkele bomen) en de diverse uitwijkmogelijkheden voor vleermuizen worden echter geen significante negatieve effecten verwacht op foerageergebieden van vleermuizen.

Indien kap van bomen met (zichtbare) holtes, spleten, scheuren en/of losse bast plaats zal vinden is het uitvoeren van een aanvullend onderzoek noodzakelijk voor deze soortgroep.

De vaste verblijfplaatsen van vleermuizen zijn jaarrond beschermd. Ten behoeve van het plaatsen van de boomwoningen dienen een aantal bomen gekapt te worden. In het plangebied bevinden zich bomen waar mogelijk verblijfplaatsen van boombewonende soorten als baardvleermuis, rosse vleermuis en watervleermuis aanwezig zijn. De locaties van deze bomen zijn tijdens het tweede veldbezoek (7 december 2015) reeds in kaart gebracht. Vervolgens wordt gericht vleermuisonderzoek uitgevoerd, dat zich met name concentreert op de aangetroffen holten. Voor de te verwachte soorten baardvleermuis, rosse vleermuis en watervleermuis dienen hiervoor meerdere bezoeken uitgevoerd te worden in de periode 15 mei t/m 15 september, conform het Vleermuisprotocol van BIJ12, Netwerk Groene Bureaus en Zoogdiervereniging VZZ.

Voor het in beeld brengen van winter-, kraam-, zomer- en paar verblijfplaatsen van boombewonende soorten zijn 4 veldbezoeken noodzakelijk.

- **Veldbezoek 1: 15 mei – 15 juli** (onderzoek naar kraam- en zomerverblijfplaatsen in aanwezige bomen met (zichtbare) holtes, spleten, scheuren en/of losse bast).
- **Veldbezoek 2: 15 mei – 15 juli** (onderzoek naar kraam- en zomerverblijfplaatsen in aanwezige bomen met (zichtbare) holtes, spleten, scheuren en/of losse bast).
- **Veldbezoek 3: 15 augustus – 15 september** (onderzoek naar paarverblijfplaatsen in aanwezige bomen met (zichtbare) holtes, spleten, scheuren en/of losse bast).

- **Veldbezoek 4: 15 augustus – 15 september** (onderzoek naar paarverblijfplaatsen in aanwezige bomen met (zichtbare) holtes, spleten, scheuren en/of losse bast).

(het veldbezoek in maart-april kan gecombineerd worden met andere aanvullende veldbezoeken)

5.1.5 Amfibieën

Amfibieën zijn niet in het plangebied aangetroffen. Uit de regio zijn waarnemingen van de beschermde boomkikker bekend.

Bruine kikker, gewone pad, groene kikker complex en kleine watersalamander

Voor de te verwachte beschermde bruine kikker, gewone pad, groene kikker complex en kleine watersalamander geldt in provincie Gelderland automatisch vrijstellingsregeling bij ruimtelijke ontwikkelingen.

Boomkikker

Het plangebied is ongeschikt als landhabitat/overwinteringslocatie voor de strikt beschermde boomkikker. De activiteiten (kapwerkzaamheden en plaatsen van boomwoningen) hebben geen directe invloed op aanwezige exemplaren van boomkikker. Daarnaast betreft het een zeer minimale ingreep op het gehele (potentiele) leefgebied en alternatieven zijn ruim voldoende aanwezig in de directe omgeving van het plangebied.

Het uitvoeren van een aanvullend onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is niet noodzakelijk voor deze soortgroep.

5.1.6 Reptielen

Reptielen zijn niet in het plangebied aangetroffen. Uit de regio zijn waarnemingen van de beschermde hazelworm en levendbarende hagedis bekend.

Hazelworm

Het plangebied is potentieel geschikt als leefgebied voor de strikt beschermde hazelworm. Echter de activiteiten (kapwerkzaamheden) zelf hebben geen directe invloed op eventueel aanwezige exemplaren van de hazelworm. Daarnaast betreft het een minimale ingreep op het gehele (potentiele) leefgebied van de soort en alternatieven zijn ruim voldoende aanwezig in de directe omgeving van het plangebied.

Levendbarende hagedis

Van de strikt beschermde levendbarende hagedis alleen een enkele rondzwervend exemplaar in het plangebied verwacht. Het plangebied maakt geen essentieel onderdeel uit van het leefgebied van de levendbarende hagedis.

Het uitvoeren van een aanvullend onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is niet noodzakelijk voor deze soortgroep.

5.1.7 Vissen

Beschermde soorten vissen zijn niet in het plangebied aangetroffen. Gezien het ontbreken van geschikt leefgebied zijn beschermde vissen ook niet te verwachten in het plangebied.

Het uitvoeren van een aanvullend onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is niet noodzakelijk voor deze soortgroep.

5.1.8 Ongewervelde dieren

Beschermden soorten ongewervelde dieren zijn niet in het plangebied aangetroffen en worden ook niet verwacht. Het uitvoeren van een aanvullend onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is niet noodzakelijk voor deze soortgroep.

6 Conclusie

Aan de hand van de resultaten van de uitgebreide quickscan natuurtoets op de locatie 'Landgoed Lijftogtsheide in Hengelo (Gld)' kan de volgende conclusie worden getrokken:

Aanvullend onderzoek of het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming is noodzakelijk voor de volgende soorten en soortgroep:

- Vogelsoorten waarvan de vaste rust- en verblijfplaatsen jaarrond beschermd zijn

De volgende aanvullende (combinatie) onderzoeksronden dienen uitgevoerd te worden:

1. Maart – april: territorium indicerende waarnemingen van jaarrond beschermde vogelsoorten in kaart brengen;
 2. Eind mei – begin juni bezetting nestlocaties in kaart brengen en onderzoek naar territorium indicerende waarnemingen van de boomvalk.
 3. Eind juni – begin juli bezetting nestlocaties boomvalk in kaart brengen en onderzoek naar waarnemingen van juveniele roofvogels.
- Vleermuizen

Indien bomen met (zichtbare) holtes, spleten, scheuren en/of losse bast gekapt zullen worden is aanvullend onderzoek of het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming noodzakelijk voor deze soortgroep. De volgende onderzoeken naar winter-, kraam-, zomer- en paar verblijfplaatsen van boombewonende soorten dienen uitgevoerd te worden:

1. 15 mei – 15 juli onderzoek naar kraam- en zomerverblijfplaatsen.
2. 15 mei – 15 juli onderzoek naar kraam- en zomerverblijfplaatsen.
3. 15 augustus – 15 september onderzoek naar paarverblijfplaatsen.
4. 15 augustus – 15 september onderzoek naar paarverblijfplaatsen.

Planologische procedure

In verband met de voortgang van de planologische procedure (vaststelling bestemmingsplan) is het voor de opdrachtgever wenselijk dat het aanvullend onderzoek en de procedure voor de bestemmingsplanwijziging gelijktijdig uitgevoerd worden. Dit betekent echter dat de resultaten van het aanvullend onderzoek nog niet bekend zijn bij vaststelling van het bestemmingsplan. Mogelijk is ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming noodzakelijk en is het treffen van mitigerende en/of compenserende maatregelen nodig. Op basis van de te verwachte beschermde soorten en het toetsingskader van de Wet natuurbescherming wordt echter geen belemmering van de ruimtelijke plannen verwacht op dit gebied. Door mitigerende maatregelen te treffen kan, gezien de mogelijkheden en ruimte binnen het plangebied, overtreding van de Wet natuurbescherming voorkomen worden. Bijvoorbeeld door bomen met verblijfplaatsen van vleermuizen of jaarrond beschermde nesten te sparen en een voldoende ruime beschermingszone te hanteren rondom deze locaties (voor buizerdhorsten geldt

bijvoorbeeld een verstoringszone van 75 meter). Door te schuiven met de exacte locatie van de boomwoningen kunnen zo de eventueel aanwezige vaste rust- en verblijfplaatsen gespaard worden.

Indien mitigatie niet mogelijk is, dient ontheffing aangevraagd te worden en moeten compenserende maatregelen getroffen worden. Hierbij valt te denken aan het aanbrengen van kunsthorsten en/of het ophangen van vleermuiskasten. Door de oppervlakte te handhaven bos en de aanwezigheid van bospercelen in de directe omgeving zijn er voldoende compensatiemogelijkheden en wordt de functionaliteit van het leefgebied niet aangetast door de geplande ruimtelijke ontwikkelingen. De Wet natuurbescherming vormt geen belemmering voor de realisatie van de plannen, echter dient aanvullend onderzoek aan te tonen waar de vaste rust- en verblijfplaatsen zich bevinden, zodat hier bij de inrichtingswerkzaamheden rekening mee gehouden kan worden.

7 Bijlagen

- 1 **Impressie plangebied**
- 2 **Wettelijk kader**
- 3 **Beschermde plant- en diersoorten**

Bijlage 1 Impressie plangebied

Bijlage 2 Wettelijk kader Wet natuurbescherming

Per 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming van kracht. Deze wet vervangt drie wetten: de Natuurbeschermingswet 1998, de Boswet en de Flora- en faunawet. De Wet natuurbescherming volgt in hoofdlijnen de bepalingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijn op. De belangrijkste beschermde natuurwaarden in de Wet Natuurbescherming zijn:

- Beschermde natuurgebieden (Natura 2000-gebieden);
- Aangepaste soortenlijst beschermde planten en dieren;
- Expliciete vermelding intrinsieke waarde van natuur (art. 1.10);
- Algemene zorgplicht voor natuurgebieden en in het wild levende dieren, planten en hun leefomgeving (art. 1.11);
- Actieve soortenbescherming (art. 1.12): verplichting voor provincies.

Gebiedsbescherming

Natura 2000-gebieden

Toetsing van effecten van projecten op Natura 2000-gebieden blijft hetzelfde als nu.

Beschermde natuurmonumenten

Beschermde natuurmonumenten en bijbehorende doelen komen te vervallen. Hetzelfde geldt voor (nooit aangewezen) beschermde landschapsgezichten en beschermde leefomgevingen. De meeste natuurmonumenten vallen binnen het NNN areaal en zijn via dat beschermingsregime alsnog beschermd. Daarnaast kunnen gemeenten de natuurmonumenten via een bestemmingsplan als beschermde natuur aanwijzen.

Provincies dienen gebieden aan te wijzen voor het NNN (voormalige EHS) en (evt. op verzoek) voor overige bijzondere provinciale natuurgebieden en bijzondere provinciale landschappen.

Het rijk kan een gebied, niet zijnde een Natura 2000-gebied, als bijzonder nationaal natuurgebied aanwijzen.

Soortbescherming

Alle beschermde soorten worden aangewezen in de wet zelf (deels met verwijzing naar internationale regelgeving). Alle natuurlijk in het wild levende vogels, meeste inheemse zoogdieren, alle inheemse amfibieën en reptielen, en een aantal vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten zijn beschermd. Ongeveer 200 thans beschermde soorten (vooral vaatplanten en zeevissen) worden niet meer beschermd onder de Wet natuurbescherming (anders dan door algemene zorgplicht). De lijst met beschermde soorten is niet meer opgedeeld in tabellen, zoals in de huidige Flora- en faunawet. Zie bijlage 3 voor de nieuwe lijst met beschermde plant- en diersoorten.

Totaal aantal beschermde soorten is slechts een fractie van ongeveer 35.000 soorten die in Nederland voorkomen. Groot aantal bedreigde (Rode lijst) soorten wordt niet passief beschermd (wel actieve bescherming vereist).

Drie regimes voor beschermde soorten

1. Regels ter bescherming van vogels die vallen binnen het bereik van de Vogelrichtlijn, i.e. alle natuurlijk in het wild levende vogels in EU (art. 3.1-3.4)
2. Regels ter bescherming van dier- en plantensoorten die strikt beschermd zijn op grond van de Habitatrichtlijn en natuurbeschermingsverdragen (art. 3.5-3.9)
3. Regels ter bescherming van niet onder 2 vallende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten vermeld in de bijlage bij de wet (art. 3.10-3.11)

Inhoud beschermingsregimes

- Geen uniform verbodsstelsel, maar aparte verboden voor elk van de drie categorieën beschermde soorten.
- Verboden en uitzonderingen sluiten nauw aan bij Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn (regime 1 en 2), maar 'soepeler' regime voor aanvullend beschermde soorten (regime 3).
- Meeste verboden nu alleen van toepassing op 'opzettelijk' handelen, maar dat dekt ook voorwaardelijk opzet (=willens en wetens aanmerkelijke kans aanvaarden dat gedraging schadelijke gevolgen heeft voor beschermde soorten). Verschil met de huidige verboden zal in de praktijk dus waarschijnlijk gering zijn.

Alle in de Wet genoemde soorten zijn strikt beschermd. Voor de verbodsbepalingen is een ontheffing noodzakelijk. Dit geldt ook voor zeer algemene soorten waarvoor in het verleden automatisch de vrijstellingsregeling van kracht was bij ruimtelijke ontwikkelingen. Echter kunnen de provincies voor een aantal algemene soorten een vrijstellingslijst opstellen (op basis van Artikel 3.11). Dit betekent dat de beschermde soorten per provincie verschillen (zie bijlage 3).

Met betrekking tot ruimtelijke ontwikkelingen zijn de volgende verbodsbepalingen voor soorten het meest relevant.

Intrinsieke waarde natuur

Artikel 1.10

Deze wet is gericht op:

Het beschermen en ontwikkelen van de natuur, mede vanwege de intrinsieke waarde, en het behouden en herstellen van de biologische diversiteit.

Algemene Zorgplicht

Artikel 1.11

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
 - a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
 - b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden geveegd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
 - c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.
3. Het eerste lid is niet van toepassing op handelen of nalaten in overeenstemming met het bij of krachtens deze wet of de Visserijwet 1963 bepaalde.

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Artikel 3.1

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Artikel 3.3

1. Gedeputeerde staten kunnen ontheffing verlenen van verboden als bedoeld in artikel 3.1, ten aanzien van vogels van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van hun nesten, rustplaatsen of eieren.

2. Provinciale staten kunnen bij verordening vrijstelling verlenen van verboden als bedoeld in artikel 3.1 en ten aanzien van vogels van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van hun nesten, rustplaatsen of eieren.

Ontheffing of vrijstelling

Een ontheffing of een vrijstelling wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

- a. er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
- b. zij is nodig:
 - in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
 - in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
 - ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
 - ter bescherming van flora of fauna;
 - voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt, of
 - om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan;
- c. de maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort.

In een ontheffing, onderscheidenlijk vrijstelling worden in elk geval voorschriften opgenomen, onderscheidenlijk regels gesteld, over:

- a. de middelen, installaties of methoden voor het vangen of doden, waarbij enkel het gebruik wordt toegestaan van bij algemene maatregel van bestuur aangewezen middelen, installaties of methoden;
- b. de tijd en plaats waarvoor de ontheffing of vrijstelling geldt, en
- c. de wijze waarop het risico voor het behoud van de vogelstand wordt beperkt.

Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

Artikel 3.5

- 1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
- 2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.

3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.

4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.

5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Artikel 3.8

1. Gedeputeerde staten kunnen ontheffing verlenen van een of meer van de verboden, bedoeld in artikel 3.5 ten aanzien van dieren of planten van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van de voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren van daarbij aangewezen soorten.

2. Provinciale staten kunnen bij verordening vrijstelling verlenen van een of meer van de verboden, bedoeld in artikel 3.5 ten aanzien van dieren of planten van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van de voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren van daarbij aangewezen soorten.

Ontheffing of vrijstelling

Een ontheffing of een vrijstelling wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

a. er bestaat geen andere bevredigende oplossing;

b. zij is nodig:

- in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
- ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
- in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
- voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
- om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben;

c. er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Beschermingsregime andere soorten

Artikel 3.10

1. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:

a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;

b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of

c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

2. Artikel 3.8, met uitzondering van het derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing op de verboden, bedoeld in het eerste lid, met dien verstande dat, in aanvulling op de redenen, genoemd in het vijfde lid, onderdeel b, de noodzaak voor de ontheffing of vrijstelling ook verband kan houden met handelingen:

a. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;

b. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;

c. ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;

d. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;

e. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;

f. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;

g. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of

h. in het algemeen belang.

3. De verboden, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a, en b, zijn niet van toepassing op de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.

Artikel 3.11

1. Bij ministeriële regeling kan worden bepaald dat de bij die regeling aan te wijzen verboden, bedoeld in artikel 3.10, eerste lid, onderdeel b of c niet van toepassing zijn ten aanzien van bij die regeling aan te wijzen soorten, op bij die regeling aan te wijzen categorieën van handelingen die na een voorafgaande melding aan gedeputeerde staten worden uitgevoerd om een reden, genoemd in artikel 3.8, vijfde lid, onderdeel b, of in artikel 3.10, tweede lid.

2. Provinciale staten kunnen bij verordening regels stellen waaraan een melding als bedoeld in het eerste lid moet voldoen.

Gedragscodes

De verboden, bedoeld in de artikelen 3.1, 3.2, zesde lid, 3.5, 3.6 tweede lid, of 3.10, en de krachtens artikel 3.11, eerste lid, geldende verplichting tot melding, zijn niet van toepassing op handelingen die zijn beschreven in en aantoonbaar worden uitgevoerd overeenkomstig een door Onze Minister goedgekeurde gedragscode en die plaatsvinden in het kader van:

a. een bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;

b. een bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of de bosbouw;

c. een bestendig gebruik, of

d. ruimtelijke ontwikkeling of inrichting.

2. Een gedragscode als bedoeld in het eerste lid wordt goedgekeurd, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

a. in de gedragscode worden handelingen beschreven die nodig zijn voor:

- ingeval het handelingen betreft die invloed kunnen hebben op vogels, één van de in artikel 3.3, vierde lid, genoemde redenen;
- ingeval het handelingen betreft die invloed kunnen hebben op dieren als bedoeld in artikel 3.5, eerste lid, één van de in artikel 3.8, vijfde lid, genoemde redenen;
- ingeval het handelingen betreft die invloed kunnen hebben op dieren als bedoeld in artikel 3.10, eerste lid, onderdeel a, of van planten als bedoeld in artikel 3.10, eerste lid, onderdeel c, één van de in artikel 3.8, vijfde lid, of in artikel 3.10, tweede lid, onder a, e, f of g, genoemde redenen;

b. in de gedragscode een wijze van uitvoering van handelingen is beschreven, waarmee naar het oordeel van Onze Minister afdoende is gewaarborgd dat ten aanzien van de soorten, bedoeld in artikel 3.1, 3.5, eerste of vijfde lid, 3.10, eerste lid, geen benutting of economisch gewin plaatsvindt;

c. in de gedragscode een wijze van uitvoering van handelingen is beschreven, waarmee naar het oordeel van Onze Minister afdoende is gewaarborgd dat ten aanzien van de soorten, bedoeld in artikel 3.1, 3.5, eerste of vijfde lid, 3.10, eerste lid, zorgvuldig wordt gehandeld.

Zorgvuldig handelen

Van zorgvuldig handelen als bedoeld in het tweede lid, onderdeel c, is in elk geval sprake, indien is voldaan aan de volgende voorwaarden:

a. er worden slechts handelingen verricht waarvan geen wezenlijke invloed uitgaat op de soorten, bedoeld in het tweede lid, en

b. ingeval handelingen worden verricht die invloed hebben op dieren wordt voorafgaand en tijdens de handelingen in redelijkheid alles verricht of gelaten om te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken dat:

- dieren als bedoeld in artikel 3.1, 3.5, eerste lid, of 3.10, eerste lid, worden gedood;
- nesten van vogels worden vernield, beschadigd of weggenomen, rustplaatsen van vogels worden vernield of beschadigd, dan wel voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de in artikel 3.5, eerste lid, of artikel 3.10, eerste lid, bedoelde dieren worden beschadigd of vernield, en
- eieren van dieren als bedoeld in artikel 3.1, 3.5, eerste lid, of 3.10, eerste lid, worden vernield, of

c. ingeval handelingen worden verricht die invloed hebben op planten van soorten als bedoeld in artikel 3.5, vijfde lid, of 3.10, eerste lid, wordt voorafgaand aan en tijdens de handelingen in redelijkheid alles verricht of gelaten om te voorkomen dat deze planten worden geplukt, afgesneden, onworteld of vernield.

4. Alvorens een gedragscode als bedoeld in het eerste lid, of een wijziging daarvan, goed te keuren of in te trekken, overlegt Onze Minister met gedeputeerde staten over zijn voornemen daartoe.

Bijlage 3 Beschermde plant- en diersoorten

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Dit zijn alle van nature in Nederland in het wild levende vogels (zoals bedoelt in artikel 1 van de Vogelrichtlijn). Nog niet duidelijk is of er weer een lijst met jaarrond beschermde vogelnesten komt en/of dat de huidige lijst blijft gelden.

Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn (Niet-vogels)

Naam	Wetenschappelijke naam	Soortgroep	Verdrag/Richtlijn
baardvleermuis	<i>Myotis mystacinus ssp. mystacinus</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
bataafse stroommossel	<i>Unio crassus</i>	Weekdieren	HR IV
bechsteins vleermuis	<i>Myotis bechsteini</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
bever	<i>Castor fiber ssp. albicus</i>	Zoogdieren-landzoogdieren	HR IV
boomkikker	<i>Hyla arborea ssp. arborea</i>	Amfibieën	Bern II, HR IV
bosvleermuis	<i>Nyctalus leisleri ssp. leisleri</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
brandts vleermuis	<i>Myotis brandti ssp. brandti</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
brede geelrandwaterroofkever	<i>Dytiscus latissimus</i>	Insecten-kevers	Bern II, HR IV
donker pimperlblauwtje	<i>Maculinea nausithous</i>	Insecten-dagvlinders	Bern II, HR IV
drijvende waterweegbree	<i>Luronium natans</i>	Zaadplanten	Bern I, HR IV
franjestaat	<i>Myotis nattereri</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
gaffellibel	<i>Ophiogomphus cecilia</i>	Insecten-libellen	Bern II, HR IV
geel schorpioenmos	<i>Hamatocaulis vernicosus</i>	Sporenplanten-bladmossen	Bern I
geelbuikvuurpad	<i>Bombina variegata ssp. variegata</i>	Amfibieën	Bern II, HR IV
gestreepte waterroofkever	<i>Graphoderus bilineatus</i>	Insecten-kevers	Bern II, HR IV
gevlekte witsnuitlibel	<i>Leucorrhinia pectoralis</i>	Insecten-libellen	Bern II, HR IV

gewone dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	Zoogdieren-vleermuizen	HR IV
gewone grootoorvleermuis	<i>Plecotus auritus ssp. auritus</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
gladde slang	<i>Coronella austriaca ssp. austriaca</i>	Reptielen	Bern II, HR IV
grijze grootoorvleermuis	<i>Plecotus austriacus ssp. austriacus</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
groene glazenmaker	<i>Aeshna viridis</i>	Insecten-libellen	Bern II, HR IV
groenknolorchis	<i>Liparis loeselii</i>	Zaadplanten	Bern I, HR IV
grote hoefijzerneus	<i>Rhinolophus ferrumequinum ssp. ferrumequinum</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
grote vuurvliinder	<i>Lycaena dispar ssp. batava</i>	Insecten-dagvlinders	Bern II, HR IV
hamster	<i>Cricetus cricetus ssp. canescens</i>	Zoogdieren-landzoogdieren	Bern II, HR IV
hazelmuis	<i>Muscardinus avellanarius</i>	Zoogdieren-landzoogdieren	HR IV
heikikker	<i>Rana arvalis ssp. arvalis</i>	Amfibieën	Bern II, HR IV
houting	<i>Coregonus oxyrinchus</i>	Vissen	HR IV
ingekorven vleermuis	<i>Myotis emarginatus ssp. emarginatus</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
kamsalamander	<i>Triturus cristatus</i>	Amfibieën	Bern II, HR IV
kleine dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pygmaeus</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
kleine vlotvaren	<i>Salvinia natans</i>	Sporenplanten-varens	Bern I
knoflookpad	<i>Pelobates fuscus ssp. fuscus</i>	Amfibieën	Bern II, HR IV
kruipend moerasscherm	<i>Apium repens</i>	Zaadplanten	Bern I, HR IV
laatvlieger	<i>Eptesicus serotinus ssp. serotinus</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
liggende raket	<i>Sisymbrium supinum</i>	Zaadplanten	Bern I
meervleermuis	<i>Myotis dasycneme</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
mercuurwaterjuffer	<i>Coenagrion mercuriale ssp. mercuriale</i>	Insecten-libellen	Bern II
muurhagedis	<i>Podarcis muralis ssp. brongniardii</i>	Reptielen	Bern II, HR IV

noordse winterjuffer	<i>Sympecma annulata ssp. braueri</i>	Insecten-libellen	Bern II, HR IV
noordse woelmuis	<i>Microtus oeconomus ssp. arenicola</i>	Zoogdieren-landzoogdieren	HR IV
otter	<i>Lutra lutra ssp. lutra</i>	Zoogdieren-landzoogdieren	Bern II, HR IV
pimpernelblauwtje	<i>Maculinea teleius</i>	Insecten-dagvlinders	Bern II, HR IV
platte schijfhoren	<i>Anisus vorticulus</i>	Weekdieren	HR IV
poelkikker	<i>Rana lessonae</i>	Amfibieën	HR IV
rivierrombout	<i>Gomphus flavipes ssp. flavipes</i>	Insecten-libellen	Bern II, HR IV
rosse vleermuis	<i>Nyctalus noctula ssp. noctula</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
rugstreeppad	<i>Bufo calamita</i>	Amfibieën	Bern II, HR IV
ruige dwergvleermuis	<i>Pipistrellus nathusii</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
sierlijke witsnuitlibel	<i>Leucorrhinia caudalis</i>	Insecten-libellen	Bern II, HR IV
steur	<i>Acipenser sturio</i>	Vissen	Bern II, HR IV
teunisbloempijlstaart	<i>Proserpinus proserpina</i>	Insecten-nachtvlinders	Bern II, HR IV
tonghaarmuts	<i>Orthotrichum rogeri</i>	Sporenplanten-bladmossen	Bern I
tweekleurige vleermuis	<i>Vespertilio murinus ssp. murinus</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
vale vleermuis	<i>Myotis myotis ssp. myotis</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
vermiljoenkever	<i>Cucujus cinnaberinus</i>	Insecten-kevers	Bern II, HR IV
vroedmeesterpad	<i>Alytes obstetricans ssp. obstetricans</i>	Amfibieën	Bern II, HR IV
watervleermuis	<i>Myotis daubentoni ssp. daubentoni</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
wilde kat	<i>Felis silvestris ssp. silvestris</i>	Zoogdieren-landzoogdieren	HR IV
zandhagedis	<i>Lacerta agilis ssp. agilis</i>	Reptielen	Bern II, HR IV

Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn (Vogels)

Naam	Wetenschappelijke naam	Soortgroep	Verdrag/ Richtlijn
appelvink	<i>Coccothraustes coccothraustes ssp. coccothraustes</i>	Vogels	Bern II
baardman	<i>Panurus biarmicus ssp. biarmicus</i>	Vogels	Bern II
bergeend	<i>Tadorna tadorna</i>	Vogels	Bern II
bijeneter	<i>Merops apiaster</i>	Vogels	Bern II
blauwborst	<i>Luscinia svecica ssp. cyanecula</i>	Vogels	Bern II
blauwe kiekendief	<i>Circus cyaneus ssp. cyaneus</i>	Vogels	Bern II
boerenwaluw	<i>Hirundo rustica ssp. rustica</i>	Vogels	Bern II
bontbekplevier	<i>Charadrius hiaticula ssp. hiaticula</i>	Vogels	Bern II
bonte vliegenvanger	<i>Ficedula hypoleuca ssp. hypoleuca</i>	Vogels	Bern II
boomklever	<i>Sitta europaea ssp. caesia</i>	Vogels	Bern II
boomkruiper	<i>Certhia brachydactyla ssp. megarhyncha</i>	Vogels	Bern II
boompieper	<i>Anthus trivialis ssp. trivialis</i>	Vogels	Bern II
boomvalk	<i>Falco subbuteo ssp. subbuteo</i>	Vogels	Bern II
bosrietzanger	<i>Acrocephalus palustris</i>	Vogels	Bern II
bosruiter	<i>Tringa glareola</i>	Vogels	Bern II
bosuil	<i>Strix aluco ssp. aluco</i>	Vogels	Bern II
braamsluiper	<i>Sylvia curruca ssp. curruca</i>	Vogels	Bern II
brandgans	<i>Branta leucopsis</i>	Vogels	Bern II
bruine kiekendief	<i>Circus aeruginosus ssp. aeruginosus</i>	Vogels	Bern II
buizerd	<i>Buteo buteo ssp. buteo</i>	Vogels	Bern II
casarca	<i>Tadorna ferruginea</i>	Vogels	Bern II
cetti's zanger	<i>Cettia cetti ssp. cetti</i>	Vogels	Bern II
draaihals	<i>Jynx torquilla ssp. torquilla</i>	Vogels	Bern II
duinpieper	<i>Anthus campestris ssp. campestris</i>	Vogels	Bern II
dwergmeeuw	<i>Larus minutus</i>	Vogels	Bern II
dwergstern	<i>Sterna albifrons ssp. albifrons</i>	Vogels	Bern II
engelse kwikstaart	<i>Motacilla flava ssp. flavissima</i>	Vogels	Bern II

europese kanarie	<i>Serinus serinus</i>	Vogels	Bern II
fitis	<i>Phylloscopus trochilus ssp. trochilus</i>	Vogels	Bern II
flamingo	<i>Phoenicopterus ruber ssp. roseus</i>	Vogels	Bern II
fluitier	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	Vogels	Bern II
geelgors	<i>Emberiza citrinella ssp. citrinella</i>	Vogels	Bern II
gekraagde roodstaart	<i>Phoenicurus phoenicurus ssp. phoenicurus</i>	Vogels	Bern II
gele kwikstaart	<i>Motacilla flava ssp. flava</i>	Vogels	Bern II
geoorde fuut	<i>Podiceps nigricollis</i>	Vogels	Bern II
glanskop	<i>Parus palustris ssp. palustris</i>	Vogels	Bern II
goudhaan	<i>Regulus regulus ssp. regulus</i>	Vogels	Bern II
grasmus	<i>Sylvia communis ssp. communis</i>	Vogels	Bern II
graspieper	<i>Anthus pratensis ssp. pratensis</i>	Vogels	Bern II
graszanger	<i>Cisticola juncidis ssp. cisticola</i>	Vogels	Bern II
grauwe kiekendief	<i>Circus pygargus</i>	Vogels	Bern II
grauwe klauwier	<i>Lanius collurio ssp. collurio</i>	Vogels	Bern II
grauwe vliegenvanger	<i>Muscicapa striata ssp. striata</i>	Vogels	Bern II
groene specht	<i>Picus viridis ssp. viridis</i>	Vogels	Bern II
groenling	<i>Carduelis chloris ssp. chloris</i>	Vogels	Bern II
grote barmstij	<i>Carduelis flammea ssp. flammea</i>	Vogels	Bern II
grote bonte specht	<i>Dendrocopos major ssp. pinetorum</i>	Vogels	Bern II
grote gele kwikstaart	<i>Motacilla cinerea ssp. cinerea</i>	Vogels	Bern II
grote karekiet	<i>Acrocephalus arundinaceus ssp. arundinaceus</i>	Vogels	Bern II
grote stern	<i>Sterna sandvicensis ssp. sandvicensis</i>	Vogels	Bern II
grote zilverreiger	<i>Casmerodius albus ssp. albus</i>	Vogels	Bern II
havik	<i>Accipiter gentilis ssp. gentilis</i>	Vogels	Bern II
heggenmus	<i>Prunella modularis ssp. modularis</i>	Vogels	Bern II
huiszwaluw	<i>Delichon urbica ssp. urbica</i>	Vogels	Bern II
ijsvogel	<i>Alcedo atthis ssp. ispida</i>	Vogels	Bern II
kerkuil	<i>Tyto alba ssp. guttata</i>	Vogels	Bern II

klapekster	<i>Lanius excubitor ssp. excubitor</i>	Vogels	Bern II
klein waterhoen	<i>Porzana parva</i>	Vogels	Bern II
kleine barmsijs	<i>Carduelis flammea ssp. cabaret</i>	Vogels	Bern II
kleine bonte specht	<i>Dendrocopos minor ssp. hortorum</i>	Vogels	Bern II
kleine karekiet	<i>Acrocephalus scirpaceus ssp. scirpaceus</i>	Vogels	Bern II
kleine plevier	<i>Charadrius dubius ssp. curonicus</i>	Vogels	Bern II
kleine zilverreiger	<i>Egretta garzetta ssp. garzetta</i>	Vogels	Bern II
kleinst waterhoen	<i>Porzana pusilla ssp. intermedia</i>	Vogels	Bern II
kluut	<i>Recurvirostra avosetta</i>	Vogels	Bern II
kneu	<i>Carduelis cannabina ssp. cannabina</i>	Vogels	Bern II
koolmees	<i>Parus major ssp. major</i>	Vogels	Bern II
kortsnavelboomkruiper	<i>Certhia familiaris ssp. macrodactyla</i>	Vogels	Bern II
kraanvogel	<i>Grus grus ssp. grus</i>	Vogels	Bern II
kruisbek	<i>Loxia curvirostra ssp. curvirostra</i>	Vogels	Bern II
kuifmees	<i>Parus cristatus ssp. mitratus</i>	Vogels	Bern II
kwak	<i>Nycticorax nycticorax ssp. nycticorax</i>	Vogels	Bern II
kwartelkoning	<i>Crex crex</i>	Vogels	Bern II
lepelaar	<i>Platalea leucorodia ssp. leucorodia</i>	Vogels	Bern II
matkop	<i>Parus montanus ssp. rhenanus</i>	Vogels	Bern II
middelste bonte specht	<i>Dendrocopos medius ssp. medius</i>	Vogels	Bern II
nachtegaal	<i>Luscinia megarhynchos ssp. megarhynchos</i>	Vogels	Bern II
nachtzwaluw	<i>Caprimulgus europaeus ssp. europaeus</i>	Vogels	Bern II
nonnetje	<i>Mergus albellus</i>	Vogels	Bern II
noordse stern	<i>Sterna paradisaea</i>	Vogels	Bern II
oehoe	<i>Bubo bubo ssp. bubo</i>	Vogels	Bern II
oeverloper	<i>Tringa hypoleucos</i>	Vogels	Bern II
oeverzwaluw	<i>Riparia riparia ssp. riparia</i>	Vogels	Bern II
ooievaar	<i>Ciconia ciconia ssp. ciconia</i>	Vogels	Bern II

paapje	<i>Saxicola rubetra</i>	Vogels	Bern II
pimpelmees	<i>Parus caeruleus ssp. caeruleus</i>	Vogels	Bern II
porseleinhoen	<i>Porzana porzana</i>	Vogels	Bern II
purperreiger	<i>Ardea purpurea ssp. purpurea</i>	Vogels	Bern II
putter	<i>Carduelis carduelis ssp. carduelis</i>	Vogels	Bern II
ransuil	<i>Asio otus ssp. otus</i>	Vogels	Bern II
rietgors	<i>Emberiza schoeniclus ssp. schoeniclus</i>	Vogels	Bern II
rietzanger	<i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	Vogels	Bern II
rode wouw	<i>Milvus milvus ssp. milvus</i>	Vogels	Bern II
roerdomp	<i>Botaurus stellaris ssp. stellaris</i>	Vogels	Bern II
roodborst	<i>Erithacus rubecula ssp. rubecula</i>	Vogels	Bern II
roodborsttapuit	<i>Saxicola torquata ssp. hibernans</i>	Vogels	Bern II
roodhalsfuut	<i>Podiceps grisegena ssp. grisegena</i>	Vogels	Bern II
roodmus	<i>Carpodacus erythrinus ssp. erythrinus</i>	Vogels	Bern II
ruigpootuil	<i>Aegolius funereus ssp. funereus</i>	Vogels	Bern II
sijs	<i>Carduelis spinus</i>	Vogels	Bern II
slechtvalk	<i>Falco peregrinus ssp. peregrinus</i>	Vogels	Bern II
snor	<i>Locustella luscinioides ssp. luscinioides</i>	Vogels	Bern II
sperwer	<i>Accipiter nisus ssp. nisus</i>	Vogels	Bern II
spotvogel	<i>Hippolais icterina</i>	Vogels	Bern II
sprinkhaanzanger	<i>Locustella naevia ssp. naevia</i>	Vogels	Bern II
steenuil	<i>Athene noctua ssp. vidalii</i>	Vogels	Bern II
steltkluut	<i>Himantopus himantopus</i>	Vogels	Bern II
strandleeuwerik	<i>Eremophila alpestris ssp. flava</i>	Vogels	Bern II
strandplevier	<i>Charadrius alexandrinus ssp. alexandrinus</i>	Vogels	Bern II
taigaboomkruiper	<i>Certhia familiaris ssp. familiaris</i>	Vogels	Bern II

tapuit	<i>Oenanthe oenanthe ssp. oenanthe</i>	Vogels	Bern II
tijftjaf	<i>Phylloscopus collybita ssp. collybita</i>	Vogels	Bern II
torenavalk	<i>Falco tinnunculus ssp. tinnunculus</i>	Vogels	Bern II
tuinfluiter	<i>Sylvia borin ssp. borin</i>	Vogels	Bern II
velduil	<i>Asio flammeus ssp. flammeus</i>	Vogels	Bern II
visarend	<i>Pandion haliaetus ssp. haliaetus</i>	Vogels	Bern II
visdief	<i>Sterna hirundo ssp. hirundo</i>	Vogels	Bern II
vuurgoudhaan	<i>Regulus ignicapillus ssp. ignicapillus</i>	Vogels	Bern II
wespendief	<i>Pernis apivorus</i>	Vogels	Bern II
wielewaal	<i>Oriolus oriolus ssp. oriolus</i>	Vogels	Bern II
winterkoning	<i>Troglodytes troglodytes ssp. troglodytes</i>	Vogels	Bern II
witgat	<i>Tringa ochropus</i>	Vogels	Bern II
witoogeend	<i>Aythya nyroca</i>	Vogels	Bon I
witte kwikstaart	<i>Motacilla alba ssp. alba</i>	Vogels	Bern II
woudaap	<i>Ixobrychus minutus ssp. minutus</i>	Vogels	Bern II
zeearend	<i>Haliaeetus albicilla</i>	Vogels	Bern II, Bon I
zwarte mees	<i>Parus ater ssp. ater</i>	Vogels	Bern II
zwarte roodstaart	<i>Phoenicurus ochruros ssp. gibraltariensis</i>	Vogels	Bern II
zwarte specht	<i>Dryocopus martius ssp. martius</i>	Vogels	Bern II
zwarte stern	<i>Chlidonias niger ssp. niger</i>	Vogels	Bern II
zwartkop	<i>Sylvia atricapilla ssp. atricapilla</i>	Vogels	Bern II
zwartkopmeeuw	<i>Larus melanocephalus</i>	Vogels	Bern II

Beschermingsregime andere soorten

Naam	Wetenschappelijke naam	Soortgroep
blaasvaren	<i>Cystopteris fragilis</i>	Sporenplanten-varens
groensteel	<i>Asplenium viride</i>	Sporenplanten-varens
schubvaren	<i>Ceterach officinarum</i>	Sporenplanten-varens
akkerboterbloem	<i>Ranunculus arvensis</i>	Zaadplanten
akkerdoornzaad	<i>Torilis arvensis</i>	Zaadplanten
akkerogentroost	<i>Odontites vernus subsp. vernus</i>	Zaadplanten
beklierde ogentroost	<i>Euphrasia rostkoviana</i>	Zaadplanten
berggamander	<i>Teucrium montanum</i>	Zaadplanten
bergnachtorchis	<i>Platanthera montana</i>	Zaadplanten
blauw guichelheil	<i>Anagallis arvensis subsp. foemina</i>	Zaadplanten
bokkenorchis	<i>Himantoglossum hircinum</i>	Zaadplanten
bosboterbloem	<i>Ranunculus polyanthemus subsp. nemorosus</i>	Zaadplanten
bosdravik	<i>Bromopsis ramosa subsp. benekenii</i>	Zaadplanten
brave hendrik	<i>Chenopodium bonus-henricus</i>	Zaadplanten
brede wolfsmelk	<i>Euphorbia platyphyllos</i>	Zaadplanten
breed wollegras	<i>Eriophorum latifolium</i>	Zaadplanten
bruinrode wespenorchis	<i>Epipactis atrorubens</i>	Zaadplanten
dennenorchis	<i>Goodyera repens</i>	Zaadplanten
dreps	<i>Bromus secalinus</i>	Zaadplanten
echte gamander	<i>Teucrium chamaedrys subsp. germanicum</i>	Zaadplanten
franjegentiaan	<i>Gentianella ciliata</i>	Zaadplanten
geelgroene wespenorchis	<i>Epipactis muelleri</i>	Zaadplanten
geplooid vrouwenmantel	<i>Alchemilla subcrenata</i>	Zaadplanten
getande veldsla	<i>Valerianella dentata</i>	Zaadplanten
gevekt zonneroosje	<i>Tuberaria guttata</i>	Zaadplanten
glad biggenkruid	<i>Hypochaeris glabra</i>	Zaadplanten
gladde zegge	<i>Carex laevigata</i>	Zaadplanten

groene nachtorchis	<i>Coeloglossum viride</i>	Zaadplanten
groot spiegelklokje	<i>Legousia speculum-veneris</i>	Zaadplanten
grote bosaardbei	<i>Fragaria moschata</i>	Zaadplanten
grote leeuwenklauw	<i>Aphanes arvensis</i>	Zaadplanten
honingorchis	<i>Herminium monorchis</i>	Zaadplanten
kalkboterbloem	<i>Ranunculus polyanthemos subsp. polyanthemoides</i>	Zaadplanten
kalketrip	<i>Centaurea calcitrapa</i>	Zaadplanten
karthuizeranjer	<i>Dianthus carthusianorum</i>	Zaadplanten
karwijselie	<i>Selinum carvifolia</i>	Zaadplanten
kleine ereprijs	<i>Veronica verna</i>	Zaadplanten
kleine schorseneer	<i>Scorzonera humilis</i>	Zaadplanten
kleine wolfsmelk	<i>Euphorbia exigua</i>	Zaadplanten
kluwenklokje	<i>Campanula glomerata</i>	Zaadplanten
knollathyrus	<i>Lathyrus linifolius</i>	Zaadplanten
knolspirea	<i>Filipendula vulgaris</i>	Zaadplanten
korensla	<i>Arnosotis minima</i>	Zaadplanten
kranskarwij	<i>Carum verticillatum</i>	Zaadplanten
kruiptijm	<i>Thymus praecox</i>	Zaadplanten
lange zonnedaauw	<i>Drosera longifolia</i>	Zaadplanten
liggende ereprijs	<i>Veronica prostrata</i>	Zaadplanten
moerasgamander	<i>Teucrium scordium</i>	Zaadplanten
muurbloem	<i>Erysimum cheiri</i>	Zaadplanten
naakte lathyrus	<i>Lathyrus aphaca</i>	Zaadplanten
naaldenkervel	<i>Scandix pecten-veneris</i>	Zaadplanten
pijlscheefkelk	<i>Arabis hirsuta subsp. sagittata</i>	Zaadplanten
roggelelie	<i>Lilium bulbiferum subsp. croceum</i>	Zaadplanten
rood peperboompje	<i>Daphne mezereum</i>	Zaadplanten
rozenkransje	<i>Antennaria dioica</i>	Zaadplanten
ruw pazelzaad	<i>Lithospermum arvense</i>	Zaadplanten
scherpkruid	<i>Asperugo procumbens</i>	Zaadplanten
schubzegge	<i>Carex lepidocarpa</i>	Zaadplanten
smalle raai	<i>Galeopsis angustifolia</i>	Zaadplanten
spits havikskruid	<i>Hieracium lactucella</i>	Zaadplanten
steenbraam	<i>Rubus saxatilis</i>	Zaadplanten
stijve wolfsmelk	<i>Euphorbia stricta</i>	Zaadplanten
stofzaad	<i>Monotropa hypopitys</i>	Zaadplanten
tengere distel	<i>Carduus tenuiflorus</i>	Zaadplanten
tengere veldmuur	<i>Minuartia hybrida</i>	Zaadplanten
trogamander	<i>Teucrium botrys</i>	Zaadplanten
veenbloembies	<i>Scheuchzeria palustris</i>	Zaadplanten

vliegenorchis	<i>Ophrys insectifera</i>	Zaadplanten
vroege ereprijs	<i>Veronica praecox</i>	Zaadplanten
wilde averuit	<i>Artemisia campestris</i> <i>subsp. campestris</i>	Zaadplanten
wilde ridderspoor	<i>Consolida regalis</i>	Zaadplanten
wilde weit	<i>Melampyrum arvense</i>	Zaadplanten
wolfskers	<i>Atropa bella-donna</i>	Zaadplanten
zandwolfsmelk	<i>Euphorbia seguieriana</i>	Zaadplanten
zinkviooltje	<i>Viola lutea subsp.</i> <i>calaminaria</i>	Zaadplanten
zweedse kornoelje	<i>Cornus suecica</i>	Zaadplanten
vliegend hert	<i>Lucanus cervus</i>	Insecten-kevers
beekkrombout	<i>Gomphus vulgatissimus</i>	Insecten-libellen
bosbeekjuffer	<i>Calopteryx virgo</i>	Insecten-libellen
donkere waterjuffer	<i>Coenagrion armatum</i>	Insecten-libellen
gevlekte glanslibel	<i>Somatochlora</i> <i>flavomaculata</i>	Insecten-libellen
gewone bronlibel	<i>Cordulegaster boltonii</i>	Insecten-libellen
hoogveenglanslibel	<i>Somatochlora arctica</i>	Insecten-libellen
kempense heidelibel	<i>Sympetrum</i> <i>depressiusculum</i>	Insecten-libellen
speerwaterjuffer	<i>Coenagrion hastulatum</i>	Insecten-libellen
aardbeivlinder	<i>Pyrgus malvae</i>	Insecten- dagvlinders
bosparelmoervlinder	<i>Melitaea athalia</i>	Insecten- dagvlinders
bruin dikkopje	<i>Erynnis tages</i>	Insecten- dagvlinders
bruine eikenpage	<i>Satyrus ilicis</i>	Insecten- dagvlinders
duinparelmoervlinder	<i>Argynnis niobe</i>	Insecten- dagvlinders
gentiaanblauwtje	<i>Maculinea alcon</i>	Insecten- dagvlinders
grote parelmoervlinder	<i>Argynnis aglaja</i>	Insecten- dagvlinders
grote vos	<i>Nymphalis polychloros</i>	Insecten- dagvlinders
grote weerschijnvlinder	<i>Apatura iris</i>)	Insecten- dagvlinders
iepenpage	<i>Satyrus w-album</i>	Insecten- dagvlinders
kleine heivlinder	<i>Hipparchia statilinus</i>	Insecten- dagvlinders

kleine ijsvogelvlinder	<i>Limenitis camilla</i>	Insecten- dagvlinders
kommavinder	<i>Hesperia comma</i>	Insecten- dagvlinders
sleedoorpage	<i>Thecla betulae</i>	Insecten- dagvlinders
spiegeldikkopje	<i>Heteropterus morpheus</i>	Insecten- dagvlinders
veenbesblauwtje	<i>Plebejus optilete</i>	Insecten- dagvlinders
veenbesparelmoervlinder	<i>Boloria aquilonaris</i>	Insecten- dagvlinders
veenhooibeestje	<i>Coenonympha tullia</i>	Insecten- dagvlinders
veldparelmoervlinder	<i>Melitaea cinxia</i>	Insecten- dagvlinders
zilveren maan	<i>Boloria selene</i>	Insecten- dagvlinders
europese rivierkreeft	<i>Astacus astacus</i>	Kreeftachtigen
beekdonderpad	<i>Cottus rhenanus</i>	Vissen
beekprik	<i>Lampetra planeri</i>	Vissen
elrits	<i>Phoxinus phoxinus</i>	Vissen
gestippelde alver	<i>Alburnoides bipunctatus</i>	Vissen
grote modderkruiper	<i>Misgurnus fossilis</i>	Vissen
kwabaal	<i>Lota lota</i>	Vissen
alpenwatersalamander	<i>Mesotriton alpestris</i>	Amfibieën
bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>	Amfibieën
gewone pad	<i>Bufo bufo</i>	Amfibieën
kleine watersalamander	<i>Lissotriton vulgaris</i>	Amfibieën
meerkikker	<i>Rana ridibunda</i>	Amfibieën
middelste groene kikker/bastaard kikker	<i>Pelophylax kl. esculentus</i>	Amfibieën
vinpootsalamander	<i>Lissotriton helveticus</i>	Amfibieën
vuursalamander	<i>Salamandra salamandra</i>	Amfibieën
adder	<i>Vipera berus ssp. berus</i>	Reptielen
hazelworm	<i>Anguis fragilis</i>	Reptielen
levendbarende hagedis	<i>Zootoca vivipara</i>	Reptielen
ringslang	<i>Natrix natrix</i>	Reptielen
aardmuis	<i>Microtus agrestis</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
boomarter	<i>Martes martes</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
bosmuis	<i>Apodemus sylvaticus</i>	Zoogdieren- landzoogdieren

bunzing	<i>Mustela putorius</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
damhert	<i>Dama dama</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
das	<i>Meles meles</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
dwergmuis	<i>Micromys minutus</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
dwergspitsmuis	<i>Sorex minutus</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
edelhert	<i>Cervus elaphus</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
eekhoorn	<i>Sciurus vulgaris</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
egel	<i>Erinaceus europaeus</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
eikelmuis	<i>Eliomys quercinus</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
gewone bosspitsmuis	<i>Sorex araneus</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
grote bosmuis	<i>Apodemus flavicollis</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
haas	<i>Lepus europeus</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
hermelijn	<i>Mustela erminea</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
huisspitsmuis	<i>Crocidura russula</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
molmuis	<i>Arvicola scherman</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
ondergrondse woelmuis	<i>Pitymys subterraneus</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
ree	<i>Capreolus capreolus</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
rosse woelmuis	<i>Clethrionomys glareolus</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
steenmarter	<i>Martes foina</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
tweekleurige bosspitsmuis	<i>Sorex coronatus</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
veldmuis	<i>Microtus arvalis</i>	Zoogdieren- landzoogdieren

veldspitsmuis	<i>Crocidura leucodon</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
vos	<i>Vulpes vulpes</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
waterspitsmuis	<i>Neomys fodiens</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
wezel	<i>Mustela nivalis</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
wild zwijn	<i>Sus scrofa</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
woelrat	<i>Arvicola terrestris</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
gewone zeehond	<i>Phoca vitulina</i>	Zoogdieren- zeezoogdieren
grijze zeehond	<i>Halichoerus grypus</i>	Zoogdieren- zeezoogdieren

Vrijgestelde soorten provincie Gelderland

Nederlandse Naam	Wetenschappelijke Naam
Zoogdieren	
Aardmuis	<i>Microtus agrestis</i>
Bosmuis	<i>Apodemus sylvaticus</i>
Bunzing	<i>Mustela putorius</i>
Dwergmuis	<i>Micromys minutus</i>
Dwergspitsmuis	<i>Sorex minutus</i>
Egel	<i>Erinaceus europaeus</i>
Gewone bosspitsmuis	<i>Sorex araneus</i>
Haas	<i>Lepus europeus</i>
Hermelijn	<i>Mustela erminea</i>
Huisspitsmuis	<i>Crocidura russula</i>
Konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>
Ondergrondse woelmuis	<i>Pitymys subterraneus</i>
Ree	<i>Capreolus capreolus</i>
Rosse woelmuis	<i>Clethrionomys glareolus</i>
Tweekleurige bosspitsmuis	<i>Sorex coronatus</i>
Veldmuis	<i>Microtus arvalis</i>
Vos	<i>Vulpes vulpes</i>
Wezel	<i>Mustela nivalis</i>
Woelrat	<i>Arvicola terrestris</i>
Amfibieën en reptielen	
Bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>
Gewone pad	<i>Bufo bufo</i>
Kleine watersalamander	<i>Triturus vulgaris</i>
Meerkikker	<i>Pelophylax ridibundus</i> (<i>Rana ridibunda</i>)
Middelste groene kikker / Bastaardkikker	<i>Pelophylax klepton esculentus</i> (<i>Rana esculenta</i>)

Staring Advies
Jonker Emilweg 11
6997 CB Hoog-Keppel
T 0314 641 910
info@staringadvies.nl
